

308643 వ తిది నము ప్ర కటింప (బడును

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1919 నం॥ జనవరి నెల 20 వ తేది గురువారము

NO 248

సంపుటము. ౩.

రాక్షస నామ సంవత్సర పుష్య మాస శుక్ల పాక్ష మిది

సంచిక ౨౪౮

గాంధర్వ పూట హార్ నియము

హిందూస్థాని కలాపక కీర్తన తగినట్లుగా ప్రత్యేకము కయ్యను చేయబడినది.

1 నెం. పూట రూ 80-0-0

8 నం॥ గారంటీ 2 నెం. పూట రూ 20-0-0 2 నం॥ గారంటీ. వై హార్ నియములు తృప్తికరములు కానియెడల 11 నం॥ జూలైలోపుగా టిటర్ క్ చేయవచ్చును. మానదర్బరు 17-18 మొదలు ఆ నేరకయితర హార్ నియములుగలవు. ఉపాధ్యాయులు లేకనే న్యాయముగా హార్ నియంపాఠాంశ నేర్చుకొనుటకు తగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాక బర్లార్ కృష్ణమాచార్యుల వారి గుటకపాటలు సహాగలవు విశేషముగా ఖర్చుచున్న విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోకుడు. తెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోజుక, సింగర, రాత్రి, నక్, హంబర, బ్రయింపు నైకలు కాకలసివాడు మాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ, 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

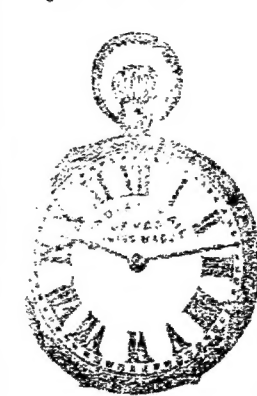
కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

14 నుక జనమయెక్స్ మోటారుబండి ప్రతిరోజున ఉదయము ౫ం 7-80 కు కాకినాడలో ప్రాంత మునిసిపల్ కచ్చేరికి వెదుటనన్న మోటారు ట్రాక్సిట్టు కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి ౫ం 9-40 కు చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో ౫ం 10 కు బయలుదేరి ౫ం 12-30 కు కాకినాడ చేరును. మధ్యాహ్నము, ౫ం 1-30 కు కాకినాడలో బయలుదేరి ౫ం 2-50 కు కాకినాడ చేరు చేరి, తిరిగి ౫ం 3-20 కు కాకినాడ బయలుదేరి ౫ం 5-0 కు కాకినాడ చేరును. నలుగురు యెక్స్ మా మూడు మోటారు కార్లు ప్రత్యేకము వంయువారికి మాత్రం సిద్ధముగా నున్నవి. శేట్లపిప్పికోరికవారికి సంకబంధం. రంగూను టేమకలప ఆనా పలకలు రవునకట్టులు కట్టులు నాలుకా పూర్వముకంటే భగలు తగ్గించి విక్రయించుచున్నాము.

Telegraphic Address:—Motorcar Cocanada.
The English Motor transit Company.
Automobile Engineers
COCANADA.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు వాచ్

5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ గలది.
చక్కని గొలుసుతో వెల 8.0 0 పోస్టేజి 0.4-0.

ఇది మా గొలకే 1 దశకం బడినది కావున నెలకట్టకుండా ది. వెల స్వల్పమైనను ఫలభి కమని యనభవనం తెలియదు. దృఢమైన సామానులచేత తయారడి ఉన్న ప్రాక్తి అనుగ్గానుదా ము కలిగియించుటచే చాలాకాలము నిలువక తృప్తికరము. ఇది చేయును. గడియారము పెట్టె (ఇండియన్ మెయిల్) అను శే రంకను. పెట్టెలోపల గ్యారంటీ

పక ముడికించి యుండును.
ఇండియన్ మెయిల్ గ్లాసుదూము లేది వెల 2-3-0
చిరు నామా:—సుప్రీయరువాచ్ కంపెనీ.
హైదరాబాద్ వెం 161 నడగాను.

అందమైన 1916 కాలండరు

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమారమ్యముగ లిఖించునబడినది.
జనవరి నెల 31 కు తేది లోపుగా వోకసారిగ కాళుగు మాతృమూల విలసనల మామండల గొనవారలకు క్యాలండరు బదిలీయగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అనాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-5 వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డెంక 1-5 రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-5 0-4-0.

వండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-5 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-5 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు.

కాయగ్రమంబున క్యాలండరులు కొద్దికలు ముద్రింపబడుచున్నవి వరఖాస్తులను వెంటనే సంపుకొనిన మాకాధంగము గలగును.

వనోషధి సారసవరిలా

(28) ఇది కేహమానంబులు తెల్లగుండలను మరియు నకల చర్మరొగములను వాగుకేయును. కీర్తిపొట్టు, సారహాయువుపొట్టు, కిరణపట్టు, రక్తినికారములనుగలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయచును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. కాడెతింతు పుటల పుష్టినికలిగించును. నెత్తురు కుద్దిపొంది కృద్ధి చేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నాకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.

కుష్టుకుమందు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి(త్రాగు తు మందు) నాగల్లితైలము పైపూతకు మందు. ఈరెండుకలిపి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

పొత్తెరు:— వి. డి. సావంత్, గకర, పనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No, 144 No, 2, BOMBAY.

కాటోల్ పాడరు

స్వల్ప, చీమలు, ఈగలు, చిరుట్టలు మున్నగు కీడుల బట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. టిక 1-5 అ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

కోమలను, ఈగలను నశింపజేయును, పారడోలును.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-5 అ 12

మాది గారకవ్యామలకు చీమలను వడకట్టిండ్లయందు నల్లలను వోకలును, పుక్కుకేటికలను చిమటలనుండి కాపాడును.

సోలుపొత్తెరు:— టి. హార్ అండుకో. 1-11, స్క్రింగుస్ట్రీటు, బాబ్ బాక్, మద్రాస్.

ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.
గ్రంథకర్త:—గా. హరినర్సోత్తయరావు ఎం. ఏ.

శైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొన వచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయ బడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0 అంచెనూలి లేదు. ప్రవేశగునుము లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు వి. పి. గా పంపుదుము

ప్రచురణ:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము, 145, కాళిందీ, మద్రాసు అని వ్రాయును.

వ్యవసాయాభివృద్ధి

వ్యవసాయాభివృద్ధి చేయుటకు కాస్త్రజ్ఞాన మాత్రమే...

భూమిని సురక్షితముగా ఉంచుటకు...

కొన్ని ప్రజలలో వారకారకు జనులను...

యజమానుడు భూమిలను వ్యయముగ...

భూస్వామి ఎగురుచోయూ యంత్రములను...

యువతీజన క్రైస్తవ సంఘము.

మానూషిక గుణములు అభివృద్ధి చేయుట...

అనామక సకల సబ్బి అపీ... గొరింధ బలంత...

కమ్మతావుల వెదచల్లనది సువాసనాద్రవ్యరాజము

ఆరోగ్యము, స్పింట్ కలిపినది కాదు...

కొద్దు అపీలుచేసెను. ఈ నెల 18 తేదీన...

అమృతమునకు

మోటారు కారులు 1916 రకములు

- 18-22 H. P. మేక్స్ వెల్ కార్. రు 3250
20- H. P. ఓక్ లేండుకార్. రు 4,500.
17- H. P. హావమో బైలుకారు

ఈబండ్లన్నియు 5 నీట్లు గలవి. ఎలెక్ట్రిక్...

వచ్చేవారము డెలివరీ యివ్వబడును...

టెక్సకం వెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

మెకానికల్ ఇంజనీయరు కావలెను

కళాశాలయందు మెకానికల్ ఇంజనీయరింగు...

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నం.

మదరాసు కార్పొరేషన్.

నీటిపనులను గురించిన నిబంధనలు.

"వాటరువర్క్సు హేండు బుక్కు" అను...

రివ్యూ బిల్డింగు మదరాసు 15వ జనవరి 1916.

ఆటోమోటివ్ బహు (రిజిస్టరు)

Table with 2 columns: Vehicle type and Price. Rows include 1-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-10.

సోలినజంట్లు: ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్...

ఎం.వై.కృష్ణ

సాధారణ సభ.

“పాపాభావావసరం” కృతజలకం ద్విమనులేన. శాం
 నేయో వాచ్యుర్గుణా వాచ్యోద్ద శబదేనాగోచయ నాదక సమ
 నము. మామూలము నదతి పెట్టుటకు కెన్నడుగానరాదు.
 రాజనీతియను పేరున్నట్లేంగము గారి మాటలను ప్రసిద్ధింతుగా
 రనేకకర్తార్యమును జ్ఞాపికలేమ్మముండేదీవాడు. తయలవాలు
 టు శాం.నియ ఆమాలలయందు కనపడుచున్నది. ఎక్కడ
 నులుపుకాదు, ఎక్కడ బహింగము కావసరమను మాట
 చూచుటకు చేయుచున్నది.”

విశ్వామిత్రుడు గాఢాచార్యుని అనుచున్న గాఢాచార్యుని ముఁకికొట్టినది. అతనిని కొట్టుకొని వ్రాసిన వాక్యములను వివరించిరి. నూనూలు సంభాషణలతో నేమైన నవికొనరన్నను గాని వాటిలయినది వివరించు వ్రాయుచు దానియందు "కాశ్మీరేషు నవాదిజనముల నొప్పించు మాటలను వ్రాసినచో నెంతమాత్రము సరముగ నుండును. చెన్నకవిజ్ఞానముతో నలయునన్ని దొడ్లు లేనవియు, మురికికొట్టిన ఇంటిని వెన్నుదుగ కట్టించుటయునవియు కొట్టుగాలే వాగ్విరుణువాడు. పై వివరించుట అనుబంధముగా జేస్తున్నగాఢాచార్యుని వివరించుచు మురికి కొట్టు 300 గజముల యొడముగా నుండుననియు, అదియొక విశేషస్థలములతో అందుబాటుగా లేవనియు, అందుచేత పాదములు నుంచుటతోను, గొంతులతోను మాన్యుచుండియును వివరించి వాడుకాశ్రయ ప్రజలయొక్క దుర్భాషాభావ కారణము దొడ్లు కొంచెముగా నుండుటయే కాని కేరళ్యుతింగములు బలమును ప్రజలను భ్రష్టములగుటకు సంబంధములేదు. అయినను కాశ్మీరేషు నవాది పనికి నుండు, వాడి దబ్బులికను వారిపై బహిరంగముగా నిట్టి దెబ్బలను తీయుట కూడనిచొరనగా నున్నది. ఈ పుస్తకముల విషయమును వ్రాయుచు గూడ కొట్టుగా రిటుల నే వ్రాసిరి. "ప్రతిజుంటిగాను వెంట ను పూర్వముల కొక శ్రత్యేకపుటే గాటు చేసికొనుట నుంచి దని యొకపలవో భేదములేనది. అందులో ఈపలవో కాశ్మీరేషునకవిమననములలో నొకరు చెయుటకూడ వారు యదృష్టమనియే యనుకొనకలయును." అతను వ్రాసిరి. "అందులో కవిమననములలో నొకరు" అనియ వ్రాసినమాటలతోని అర్థమైతిని నున్నది. నవనరము లేదు. ఈ పలవోను కాశ్మీరేషున కవిమననముల తిరస్కరించినవిధమును గుఱిచి కొట్టుగాను చర్చించుట నిట్లు వాగ్విరుణువాడు. "ఈ పలవో చేసినదేమి, మామూలుగా సంభాషించుచు నొకరిని ప్రశ్నించుచు ముందుగా చేసినట్టిగోలను నంతయు లేక ఆ పలవోను ప్రశ్నించును. 'గోల' అని చెప్పిన మాట బహుళము కాశ్మీరేషునవాది వర్ణములచేత గభధించెదరు కాబోలును. దానిని నుచేరించి వాగ్విరుణో కొట్టుగా

(వెనీడెంటు గారు శ్రీ వి యల్లు చెప్పిరి కోట్సు గారిని వివరింప
చుచున్నాఁడు. కావ్య రేఖను వారికి లేదు. ఆ రిహస్య (వెనీడెంటు)
చేత సెప్పుడు మంత్రాచర్యమునో, అప్పుడు దానిబాధ్యత నుం
దము వెనీడెంటుమీదనే యున్నది. కావున వివరింపవలయు
చు వారందఱును (వెనీడెంటును) వివరించుట యుక్తము
అందునకు నేనెంత విమర్శనమునకు నైన నిలుబడగలను. కన్నుల
న్న పీఠస్థల విషయమై చదువుకొనినవా యందుకు యెం
ము శ్రేయస్కరము కాని పానిటరీ ఇంస్పెక్టరువ్యక్తమునకు
ఇది మార్గము కదా గుని యిందులో జేరు చున్నాఁడు
కాని యిందులో నుండుటకు నెవరికిని నిష్పత్తు
న్నట్లు తోచదు. అట్లుండగాను. పురపాలకుద్యవ
కొఱకు నేపథ్యచేయవలసిన యాపనికే నిర్దేశముల్లువార జం
వలయును. లేదుచాల నెంచులను గొంచులను పొడవచేయ
కాచానము విషయమై పోయ్యకొనుమాటల నాడవలసిన య
సరములేదుకాని, యనేక పద్యాయములు అనేక గృహముల
గను పిల్లలకు పీఠానికిబంపి కూర్చొనలేట్లుచుండగా నెవరు
దూకు. ఇది కూడనియలచాటు కాదని యెవరును వాదిం
బాలరు. పల్లికుదొడ్డు కావలసినన్ని లేవన్నమాట వాస్తవము
అయినను తిరుగు సొంతకొద్దున్న వాడుకూడ నిట్లు పీఠులపాద
జేయించుటకూడదు. మఱియు ఇండ్లనుజననము అట్లె
ఎప్పుడుజేయుటయే కాని, తిరుయిండ్లలో వలయునగుపాం
చులను జేయించువాలోచనలను జేయరు. చెనాబజాదులో
కొట్టకు అపరిమితమును అట్లెజుకలవు. అయినను వారిలో చా
వానికి దొడ్లపయచాయము లేదు. ఇట్టి విషయములను గుఱిం
చాగ్గియునపుడు ఎవఁడైనను కొంత మాటస్పృశంకగ్గి నాగ
క తీరడు. కోట్సుగారు తన కేక్రించునలేకుండ పరిజాసా
ము కొఱకు తోడ్పడ్డవాఁడెవఁడని వేదకాదు. వారి రిహస్య
రంగాచారములుగాని వలసిన దూషణవాక్యములు అన్నవి
కొన్నిటిని వాసివారు ఇట్టి హాస్యములును దూషణములు
కావచ్చునభేలలో పరిపాటి అయిపోయినవి. అది యంత
అర్థముగా భావించ నవసరములేదని చెప్పి చూపినగారు
మించి.

కుదకు రామస్వామియ్యగారు లేచి తమ తీర్మానములను వచ్చిన విమర్శనములకు జవాబుచెప్పారు. ఈరికొక్క భాగ్యత సంతకు మలాసీగారే తలవేసికొన దలచినచో, తమ ఖండవచనముల నన్నిటిని మలాసీగారి విమర్శనను చెప్పటకు సందేహములేదని చెప్పి తీర్మానమును మంజూరుచేయమని కోరిరి.

పిమ్మట శోభాన్ని పదవి భేదవర్తన జరిగినతరువాత తీర్మానమును నిట్లు సకరించిరి "చెన్నకటాక్షుల పాశుధ్యపు రిపోర్టులో 21 పేజీలో..... భాగములను తీసివేయవలయును".

వోట్లను వేయగా ఆధిక సంఖ్యలవచే తీర్మానము ఆమోదించబడినది. ఆర్థిక మాత్రమే వ్యతిరేకముగా వోట్ల నిచ్చిరి.

ఈ 7వ తేదీ ప్రాంతీకులు ముఖ్యమంత్రి తీర్మానించిన యంతయును సర్వాభివృద్ధిచేయునట్లు వచ్చినచో, అన్నియు మంజూరుయ్యెను.

ఆర్థికర సమయము నెలలకు నిజీవసరి, ముగిసిపోయిన దలసంబధమును పండుకొని పోవునట్లు ఆమోదింపిరి.

ఎడమ భాగము.

మద్రాసు పోర్టుట్రస్టువారు ఎడమ భాగమును ఎడమవలె జయింపబడిన కుసాకులతోనోకదానిని మద్రాసులో నుంచుటకు నొకసంకల్పం ఆస్థానియ ప్రభుత్వమువారికి వాయవ్యము, మద్రాసు కార్పొరేషనువారికి ఈశాన్యములో వేయమని పోర్టుట్రస్టువారు కోరిరి. దానిపైన కార్పొరేషను ప్రాసెడెంటుగారు అందుకు తమసమ్మతిని తెలియబరచుచు పోర్టుట్రస్టువారికి వాగిడివారు. ఈమాటకు కమిషనరులకు పెరిసి డెంటుగారు నిన్నటిసభలో తెలియజేసిరి.

రాత్రి 7½ గంటలకు సభ ముగిసెను.

ప్రపంచమునందలి విశ్వవిద్యాలయములు.

వానిలో చతురులను నిర్ణయము.

మనదేశమునందు పూర్వముకంటె విద్యాప్రచార మధికమగుచు నే యున్నది. ప్రారంభ, మాధ్యమిక, ఉన్నతవిద్యాలయముల సంఖ్యయును వృద్ధిపొందినది. మరియు వానియందు శిక్షకులందు విద్యార్థులసంఖ్యయును పెరుగుచునే యున్నది. సర్వవిధ శిక్షాప్రచారమునందు వృద్ధియగుచున్న ఇతరదేశములకంటె మనదేశ మిప్పటికిని చాల వెనుకబడియే యున్నదని చెప్పవచ్చును. ఎన్. ఎం. డిగ్రీత యను మహాశయముచే లండనునుండి వ్రాయబడిన లేఖ ననుసరించి భిన్నభిన్న దేశముల యందు వెలమంది విద్యార్థులు విశ్వవిద్యాలయములందు శిక్షకుల పొందుచున్నారో భరతఖండమునందు వెలమంది విశ్వవిద్యాలయములందు శిక్షకుల పొందుచున్నారో ఈవిషయ మీ క్రిందికట్టి కనుబట్టి కొంతభాగము తెలియగలదు. ఈవిషయములపై మహాశయముచే నొక విశ్వసనీయ గ్రంథాధారమునుబట్టి వ్రాయబడినది. జనాభారేక్కనుబట్టి ప్రతిలక్షమునందు మనుష్యులలోను విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులసంఖ్య నీ క్రిందివిధమున లేయచున్నది.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు	లక్ష 1-3	280
స్విడ్జర్లండు	"	201
ఫ్రాన్సు	"	106
స్పెయిన్	"	86
ఆస్ట్రీయా	"	83
జర్మనీ	"	77
ఇంగ్లండు	"	74
నార్వే	"	71
ఇటలీ	"	69
జపాను	"	62
రష్యా	"	22
ఇండియా	"	10

అమెరికాయందు లక్ష 100 మనుష్యులలో 280 మంది యును, మిక్కిలి చిన్నదియగు స్విడ్జర్లండునందు 201 మనుష్యులలోను విశ్వవిద్యాలయములందు పఠించుచున్నార. ఇంగ్లండునందు ఇట్టివిద్యాలయములలో 74 మంది మాత్రమే యున్నార. మనదేశమునందన్నవో లక్షకు 10 మంది మాత్రమే విశ్వవిద్యాలయములందు వెళ్లగలగలుగుచున్నార. కనుక నీ మనదేశముల భవధాన్యములకేగాక ఉన్నతవిద్యకును దుర్బితులకులని హైస్కూలకల కాటకట్టుయొన్నదని జేరుగ జెప్పి నక్కరలేదు. ఒక విశేషము.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి;—నిన్ను నిర్ణయస్థితి 88-7 మాత్రము, అధిమానస్థితి 82-6 మాత్రము.

ఒకకొత్త బ్యాంక్ స్థాపన;—ఎమ్. బి.టి.ఆర్. బి.వి. కంటాబు బాంక్-ఎల్-లా-మిడిల్ టెంపిల్ గారునిన్ను మదరాసు హైకోర్టు ఆద్యక్షులుగా చేర్చుకొనబడిరి.

పట్టణాగోగ్యము;—కడప 15వ తేదీ శనివారమునాటి సంతమైన వారములో మదరాసు 8 మందికి కలరా తగిలి 8 మంది చనిపోయి; 59 మందికి మూతికము పోసి 10 మంది చనిపోయిరి.

ఆర్థికర నాటకములు పటాలము.—నేడు తెల్లవారి శ్రీ వెంట్రండు ప్రభువుగారు, శ్రీ భువాలయములో మెస్సెటోమియా కలహంగమున కేగిన్న పడరా సార్థివారి నాటకముల పటాలమును పరిశీలించిరి.

శత్రువులతో వర్తకము.—శత్రువులతో వర్తకముచేయు సేయ మోక్షబడిన కేసుకో క్రమము పొంది కుట్టుకు జే. సి. ఆడముగారు దానికి సంబంధించిన కాసులు లను వివరించిరి.

నల్లమందు నేరము;—కాసుకలహంగమునాటి నల్లమందునెట్టి కొనియెత్తుచున్నాడుననుగాను పొలితమువనుని గోవిందరాజులకు ఎగ్గోరుపోలీసు కోర్టులోను జుల్కానా నిధిపబడినది. జుల్కానాచెల్లించినయెడల రెండు వారములు శిక్షింపబడును.

మరియొక నేరము;—వై కేస్-నబడిన మరుగేశకట్టియూ అతనికొడుకును మరయొకరును ఈ మరయొకరును బడిన యింటిని సాధారణ దుర్భరముగా నుపయోగించుచున్నారని పోలీసువారు మరయొక చార్జిని తీసికొని వచ్చిరి. అది నేడు విచారించబడును.

కార్పొరేట్ టూల్ పాడడ;—మదరాసు నందలి స్పెన్సరు ఆండ్ కంపెనీవారు తాము కొత్తగా చేయించిన వై కేస్-పాడి దెబ్బ నొకదానిని మారు పంపివారు. మూడేకాల ప్రాంతము కంప్యూటర్ వై కంపెనీవారికి రోకమాదిరి దెబ్బను నిజప్రదర్శనలో పంపెదమని తెలియబరచుచున్నార.

నిర్మణాత్మక సంగమము;—శ్రీ వెంట్రండు ప్రభువుగారు క్రిందటి పర్యాయము మంగురూరునకు వెళ్ళినప్పుడు ఈ సంగమము సంతోష పూర్వకముగా సందర్శించి యుండిరి, ఇప్పుడీ సంగమమునకు 100 ల విరాళమున గృహించికారు ఇందూరు మహారాజీ హోల్కార్లగారు సొంపు విద్యార్థులకు విందుచేయు నిమిత్తము రెండు లక్షలను నిశ్చయించిరి.

జూదగొండు శిక్షింపబడుట;—కడప 18వ తేదీ పరమేశ్వరమునందు గేశకట్టికిని తక్కిన 11 మందికిని ఒక్కొక్కరికి రెండు జుల్కానా విధింపబడినది. జుల్కానా చెల్లించని యెడల 7 దినములు కారాగృహమునందు విధింపబడినది. జుల్కానాలకు కనూలుకు వెడల, సగము మొత్తము పోలీసువారికివలసముగా నియంత్రించబట్టబడినది.

మాంటినిగో శత్రువులకు లోబడుట.

లండను జనవరి 19-మాంటినిగోకు నిధివశమునప్పించి కాదు. వెనుకను శత్రువులకు ఆర్జేవియముల కలరు. సరిహద్దున శత్రువులకులకు. ఇందులను పోలీసువులకు విజులేకు. వైస్యములకు తమ మందుగుండునంతయు వ్యయపరచి ఆలసియుండెను. ఇట్టిస్థితిలోగాని రాజును దొరతనమును శత్రువులకులలో బడియండలనుటకు సందేహములేకు. శత్రువులవారా తెలియవచ్చుచున్న మరుల వివరములు చర్చింప వచ్చును. అద్వైత సేనులై యోధులవారి సమర్థి పరంపరలకు నిధానుల నొనర్చుచున్నా. కాని ఈగొప్పయోధులను మాంటినిగోయొక్క శత్రు సాహస చర్య కోరకపడలేదు, అని పేరును గగమున మాంటినిగోను శత్రులేటువాడు తగ్గిమరించిరి.

ఆరోగ్యవిషయ కోపనాసము.

ప్రజలయొక్కయొగము నిమిత్తము ప్రభుత్వము వారేర్పాటుచేసి యిప్పించుచున్న ఆరోగ్యవిషయకోపనాసములలో మూడవవస్తువునాసము నిన్ను సాయంకాలము విక్టోరియావోలులో రావుసాహేబు యు. రామరావుగారిచే నొసంగబడినది. గా. సర్. పి. ఎన్. శివస్వామయ్యగారు గా. ర. గా. స. నాధి కత్తయ్య వ హి. వి. శ్రీ వెంట్రండు ప్రభువంకులకు సభనలంకరించిరి. పౌరప్రముఖుల సేవలు వచ్చియుండిరి. డాక్టరు రామరావుగారు రుపవ్యవహారము నిట్లు వివరించెరి:—గృహములందు ఆరోగ్యకాస్త్రములనుబంపించుట నెవల, తక్కిన పట్టణభాగ మనశ్యముగా నవలంబించును. కాబట్టి ఆరోగ్యసంరక్షణార్థమైన యభివృద్ధిలై గృహమునకు పొరంబింపబడెను. ఇట్లు చక్కగా కట్టుకొనుటకు తెలియక మనుష్యులు రోగపరంపరలకు కొనితెచ్చుకొనుచున్నార. మహాశయము తెలుసు చురల వచ్చెడి జ్వరము మొదలయినవారు వ్యాధులకు మనుష్యులే కొనితెచ్చుకొనుచున్నార. మహాశయ జ్వరాదివానల వ్యాధులవిషయము తిరకాల మింటనుండనిచ్చుటయే యావ్యాధులకు కొనితెచ్చుకొనుట. గృహాగోగ్య సందర్భమునందెరువయములు ముఖ్యముగా పాటించవలెను. (1) గృహమునందు యెత్తుగాని వ్యాధులకు సంబంధించిన విషయములుగాని యుండుట కనకాక్షముండగూడదు. (2) అపకృద్ధవదార్థము అన్నమునైన వెంటనే వెడలిపోవుటకు తగిన యేర్పాట్లు గృహమునందుండవలెను. (3) గృహము లేకుగా నుండగూడదు. (4) గృహమునందు క్రొత్తగాలియు క్రొత్తజల్లులను (నూర్యకాంతి) సువాప్రకరించుచుండవలెను. (5) పశుకృద్ధముగా నడిచుకట్టిక జలవసతి యుండవలెను. ఈయెడల నిశ్చయములగు గమనించి కట్టిన యెల్లు ఆరోగ్యకరముగా నుండును. పారిశుద్ధ్యము ప్రధానము. ఆరోగ్యనిచ్చువార్తలకు గృహములను మూడువిధములుగా విభజింపవచ్చును—(1) బంగళాలో లోటు యిండ్లు (2) వీధులను రెండుప్రక్కలనుండి వరుసయిండ్లు (3) వైజుమీడి గుడిసెలు. రెండవవిధము యిండ్లలో జనసమృద్ధము విశేషము. మొత్తముమీద మాంటి 75 మంది యిట్టిగృహములందు నివసింపు వేదలే. ఈ జనసమృద్ధిగల చాలదన్నట్లు, భరతఖండగృహముల అట్టియిండ్ల చేరెడి చెత్తను యిటికిని అనేకఘంటలవలకును-ఒకకోపమును అనేక దినముల కలకును—తీసివేయవలసిందెను. గృహమే కాక గృహ పొంతియు మూడవ కురుద్ధముగా నుండవలెను. నేలమీద తివాచులను తెత్తెత్తచాలవలను పలములనుబడికాదు. అందుములమునుబడివేరును. వీధులను పరిశుద్ధముగానుంచుట కవిచికాలములుగాను ఋజువులుగాను సమముగాను నుండవలెను. తూములు చక్కగా నేర్పడియుండవలెను. లేనియెడల గృహపరిసరములకు కుదిర్చుకొనుటకు నుంచుట యనంభవము. శ్రీరజలకారోగ్యవిషయకమైన విద్యను నేర్పనచేకాని, ఆరోగ్యసంరక్షణార్థము చేయబడు వ్యయ మంతయు వ్యర్థము. పౌరసమాచారము లేకుండ పారిశుద్ధ్యము లభించునదికాదు. అదియే ఆరోగ్యము. ఈముఖ్యాన సందర్భమున విషయనిరూపణార్థము లాంతరపటములకూడ విశేషముగా ప్రదర్శించబడినవి తదనంతర మగాగిసనాధిపతి శివస్వామయ్యగారు రుపవ్యాసకుని తృసంగ తృదర్శనముల రెంటికిని మెచ్చుకొని యిట్లు ప్రస్తావించిరి.—నిని విశ్వసించుటకును కని గృహించుటకును భేదభేదము. ఈగలవలన కలిగెడి చెఱుపు పుల తృదర్శనము వలన స్పష్టపడినది. అది చూచినవారి కేగలమీద నందెత్త, బ్రయాన్నించినను వింతకాదు. ఈగలమీద మాత్రమేగాక, పారిశుద్ధ్యభంగ కారణము లన్నిటిమీదను నెత్తుట యంతిరముగా సంకోచకరమును నగును. డాక్టరు రామరావుగారు నిష్పత్తిపాఠముగా పరీక్షించిరి. తాము మెంబరుగానున్న కార్పొరేషనువారి లోపములను పోయి లోపములనుకూడ తెల్లదించిరి. జైకార్పొరేషనువారి లోపముల తెల్ల మోపబడినపుడు సభ్యులు అన్నమామహాపరి. కార్పొరేషనువారిలోపములను కప్పిపుచ్చుకలెనని కాని తక్కువగా చూపలెననికాని నేరభిప్రాయపడలేదుకాని, పోయెల తమ సొంత లోపములను కూడ గమనించుట యంతిరముని నేమహించెదక. నూదింపబడిన లోపములలోనే శిక్షాశిక్షములకు దారిత్యమును అభావము జనసమృద్ధి నును కారణములు. పారిశుద్ధ్యంపర రాత్రిమేల్కొనునెడల వారియగువారి చుట్టుపట్టులకు భాగుచేయుట సామ్యమును; వైశోపములను చాలవలకు తీయుగా. వేదవారికిండ్లు కట్టుననునవ్యవహారము యొందించి నమర్చింపబడు విశేష కాలము కావలెను; కారణముల వారుకన్న నివారణార్థము ప్రయత్నించుట కనువగును

విషయానుక్రమణిక.

వ్యవసాయము	2
కలకత్తా దౌర్జన్యము	3
మద్రాసు కార్మికాగ్రేవకో	4
ప్రభుత్వ పట్టణము	5
ప్రభుత్వ పట్టణము	5
మానగరపాలక సంఘము - వరము	6
బిల్లు	7
వివాదాత్మక మహావైద్యుల గానము	
అంతర్జాతీయము	8-9-10
ఇంగ్లీషు రిపోర్టు	11-12-13
కానూను	14

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం॥ రమ్య జననా నెల 20 వ తేది

గురువారము.

మానగరపాలక సంఘము - వరము

నిన్నటిదినము మా నగర పాలకుల సమావేశము జరిగెను. ఆసమావేశమున విచారణకు వచ్చిన విషయములలో నొక్కటి నగరపాలక సంఘమునకు సంబంధించి నగరపాలక సంఘమునకు లోబడి నడచేయుచుండు ఇంజనీరు తేజస్వి ఆరో కోట్టుగారు సిద్ధముచేసిన రిపోర్టు. దీనిని రికార్డు చేయవలసివచ్చి అదిగా కాగితముల కట్టలలో నుంచవలసినది అని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఉపపాదించుచు నొక పెద్దతూ వానను చేపట్టిరి. కోట్టుగారు వీధు లేస్థితియు దున్నవి, వానిని సుభద్రపరచుటకు నిష్ప జెట్టిసాధనములు కలవు, నుం చెట్టి సాధనములు కావలయును మొదలగు సమస్యలను వివరించి యూరొండిక నగరపాలక సంఘమును గురించియు ప్రజలను గురించియు నచ్చలచ్చల సరిక ప్రసంగము లొనర్చి యున్నారు. ఇట్టి యధిక ప్రసంగములకు రెండు కారణములు గలవు. మొదటిది కోట్టుగారిని వన నగరపాలక సభ్యులు నియమించినవారు గారు వారి వదలిక నధికారులను నియమించు నధికారముక్రమ త్వమువారే పెట్టకొని యున్నారు. కావున నాయధికారమునకు వచ్చువారు నిజమునకు నగరపాలకులకు లోబడి పనిచేయవలసినవారే యైనను తాము నగరపాలకుల సేవకులు కాదును ప్రజకు నాస్పదులగు చున్నారని. రెండవ కారణము నేటిదినము మన నగరపాలకాధ్యక్షుల వహించియుండు మెలోని గారికి మన అభ్యాసములయెడలకల మహాతిరస్కారముల చెప్పక తప్పకనున్నది. వీరు తమ 1914-15 వ సంవత్సరపు పరిపాలనా కార్యనివేదముననే పారిశుద్ధ్యాధికారములకు బ్రాహ్మణులు పనికి రాదని వ్రాయుటయు ప్రజల వైపునుండి సహకారము లేదనియు ఇతను వారెంతయో చెయవలసి యున్నారనియు వాకొనుటయు సంభవించుట నాడే తెలియ చేసెడివి. కుప్పతోట్టుల నమస్య వచ్చినప్పుడు ప్రజల యభ్యాసములను వారు లక్ష్యముపెట్టక ప్రవర్తించుటయు ప్రజా ప్రతినిధులకును వారికిని కొంతదూరము వాగ్వాదము లగుటయు గూడ చదువరు తెరింగి యున్నారని. అప్పుడంత యు అధ్యక్షులుగారు ప్రజలలోపముల నెంచుచు గూడ ప్రజా ప్రతినిధుల సహకారమును కోరుచు

వచ్చినట్లుండుటచేత మోరీతిగా సమస్యలు కురుగు కొనుచు వచ్చెను. ఎట్లైనను నేరు మెలోనిగారికి పౌరస్త్వం యభ్యాసముల విషయమున తృణీకరణము మెచ్చగా నుండుట నూత్రము మొదటి సంవత్సరము వివరములను వచ్చుచున్నది ఆ కారణము చేత అధ్యక్షులుగారికి కమిషనరులకును పరస్పర సంబంధములను గురించి అప్పుడప్పుడు కాగ్యాదములు వనలలేకు. ఈ చంద్రాయంతయు తాము నగరపాలక సంఘమువారి సేవకులు కాదును కొనుగటువంటి కోట్టు ఇత్యాదుల ప్రవర్తనను మార్చినదగుటకు సంజేహము లేదు. అది కారణముగనే కోట్టుగారు బహిరంగముగను ప్రకటనార్థంబును నివేదనమున ప్రజల యభ్యాసములను కమిషనరుల వదలికలను 'హాఫ్' మను చేరిట వివరముగా ఖండింప దొరకొనినారు. ఈ క్రింది రెండు వాదములు గురుంపదగియున్నవి.

“పారిశుద్ధ్యకాళిగారి ఓరుగల్లులో పనిచేయుచు వచ్చుచున్నాను. వీరు బాకీని చేయటానికీరియత మిచ్చుట లేదు. పోషకములను యాచించుట లేదు. కాదు నిజముగా మహాభిమానులు కలవారై యుండల వారి కా పని అలభ్యకరముగానుండి తీవలెను. కొంత అనవకూలము అనుభవంపక తప్పదు.”

“పారిశుద్ధ్య ప్రజాసమైక్య మండి యుండలేదు. అది ఇటీవల తగ్గింది. మామూలు భంగము చేయుట మిక్కిలి కష్టము. అందుకు చాలకాలము పట్టును. ఎక్కడ అసహాయము మాడరాదు. ఎక్కడ ప్రకటనము అంగీకరింపలేక, అటు గాజునీట్లును చేయవలెను గానితరువాత అది అధ్యక్షులుగారు వాదించుచు పాక్షికులకు ఈమామూలుగను కొంచెం సంబంధమున్నట్లు కనుపట్టుచున్నది”

ఇవి ప్రజలకు సంబంధించినవియే కమిషనరులును ప్రజలలోనివారే కావున వారికిని కొంత వరకు నన్వయును ననుటకు సందియము లేదు. కమిషనరులకు సంబంధించియే కోట్టుగారు ఇతర పలుములలో కమిషనరులు వివేకముతో ప్రవర్తించినారనియు ఇట్టి యుపక్రమము కమిషనరులలో నెక్కరినుండి యున్నవమై యుండుట యదృష్టమనియు ఈ తీర్మానము ఎప్పటివలెనే కేలకు నడచుచున్నదియు మున్నగు వ్రాతలకు వ్రాసి యున్నారు. ఇట్టి వ్రాతలకు కోట్టుగారి నివేదనము నుండి కొట్టిపారవైచి దానిని దాఖలుచేసికొనవలసినదని సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు ఉపక్రమించిరి. నగరపాలకులకు లోబడినయధికారి నగరపాలక సంఘమువారిని ఖండించి రిపోర్టు వ్రాయుట వాయధికారమును ధిక్కించుటయే యగుననియు బ్రాహ్మణులగు పారిశుద్ధ్యాధికారులకు మతము అడ్డురా దాయనుమున్నగు మాటలనుపయోగించుటలో తమధర్మమును నిర్వహించుచుండిన యుక్త్యులను ననవసరముగా ధర్మదూరులుగా పరిగణించు నన్యాయపరిస్థితి యేర్పడు ననియు ఇట్టి వివరములకు బహిరంగ లేఖనములలో నడచుచున్నట్లుగియుండ లేదనియు రామస్వామియ్యరు గారు ఖండించిరి. అవల చర్చ బహుదూరముజరుగున దయ్యెను. అందులో జి. ఏ. నటేశ్వరగారు లేచి నిజముగా కోట్టుగారు పయోగించిన మాటలు అధ్యక్షునివేయని పల్కి తమ యసమ్మతిని చెప్పిరి. మెలోనిగారు ఎప్పటివలె సామముగా సంగతుల నాలోచింపక మహాదూరుగాముగా స్వయంతము సాహించుకొన మొరలుపెట్టిరి. తాము కోట్టుగారి రిపోర్టును నామోదించి యున్నారట.

కావున కోట్టుగారిని ఖండిండుట యన తమ్మును ఖండిండుటయే! ఎవ్వరువలదని? సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు నుమ్రుకీరిని ఖండన తమకు సరిపోవునెడల మెలోనిగారు తామే దానిని తలధరింపవలసియుండును. అందుకు తమ్ముడు తామే యభినందించుకొనవలసియుండును. అంతయు తప్పక యీ యధ్యక్షులు క్రింది యధికారులను నగరపాలక సభ్యులను గౌరవించుటకు విచించుచున్నాడని తీర్మానించగలదు. ఇట్టి తీర్మాన మొదవరకు నగరపాలకుల సహాయపేతులైన మెలోనిగారే సాధనముగా నాలోచింపవలసి యుండును. తాముత్తుకులై నంత మాత్రమున దేశమంతయు నగరమంతయు నొక్క యధ్యక్షుని కాలముననే పాశ్చాత్య పద్ధతులయెడల నుత్సాహము చూపవలయు ననుట అపార హాస్యదృష్టి యనుటను స్పష్టముగా తెలియజేచి ప్రజా ప్రతినిధులు అధ్యక్షులుగారి యిష్టమునకువ్యతిరేకముగా నైనననకోట్టుగారియధికారములను రిపోర్టుచుండికొని వేయుటకు తీర్మానించి యుండుట సంత్సృష్టికరము. హైందవులు ఆత్మగౌరవమును కాపాడుకొనగలవారని చూపి యుండుట యానందప్రదము. మొన్నటిదినమే కదా లాఠిఛెస్టుగారు మన గవర్నరుగారి యాజమాన్యముక్రింద మాటలాడుచు నగరపాలకాధికారులు నామోదాయమున పనులు నిరవేర్చవలయుననియు సోలీకు నొకరీతలై ప్రవర్తించరాదనియు తమకును ప్రజలకును గల దూరమును తగ్గించు కొనుటకు ప్రజా ప్రతినిధులను ఉపసంఘములుగా నుపయోగించుకొన బ్రయత్నింపవలయు ననియు నుపన్యసింపచునారైరి. ఈలోపుగ ఈరాజధానిలో ప్రభు గణ్యులు నగరపాలకసంఘ కార్యక్రమమున ఇన్నటి వైపరీత్యము కలుగుటకు కారణమేమి? కోట్టుగారు కాదు, అధ్యక్షులుగారు కాని ఏ ఐరోపీయును వ్యాపార సంఘమునకో అధ్యక్షులుగా నుండిన పక్షమున ఆ వ్యాపార సంఘమును గురించి ఆ వ్యాపార సంఘముల కాధాభూతములగు జాతులనుగురించి యిట్టిచూపులు వ్రాయ సాహించియుండురా? అగ్గ రాజునిట్లులను ప్రకటనను సభిలపించుపేర యలింగములుగా వర్ణించి యుండురా? తాము ప్రభుత్వమువారిచే విరుదుతు లైన మాత్రమున తమకు స్వాధర్మములులేవని యర్థమా? కోట్టుగారిని నింపించుటకు కమిషనరులకు హక్కులేదని మెలోని గారనిరికదా! ఆమాటలలో నీమర్థమేమైనను నిమిషియున్నదా! అట్టినిమిషియుండు నెడల ముందునకు నింక నెంతయో ఘర్షణ రాక తప్పదు. ప్రభుత్వమువారు నేడే తగినచర్య బుచ్చుకొని అధ్యక్షులుగారును ఇంజనీరుగారును ఆరోగ్యాధికారిగారును మువ్వరును స్థానికధర్మములు కలవారే యనియు ఆధర్మములను నిరవేర్చుటలో నగరపాలక సంఘమునకు యజమానులకు వలె గౌరవము చూపవలసియున్నారనియు హెచ్చరింపవలసియున్నది. లేకున్న ఈనగరపాలనాసంఘము యొక్క యంగవిర్భాగమును ప్రజాహితేపరముగా సంస్కరింప నైన సంస్కరింపవలయును. రెండును చేయని యప్పుడు నుద్రాసు నగరమునకు స్వపాలనయొక్క భాయమైనను కలదనుటకు న్యాయముకానరాదు. నేటిదినము ప్రజలద్రవ్యము నెంతో వ్యయముచేసి లాఠిఛెస్టువంటి వారిచేత

నిష్పించుచుండు నుపవ్యాసము లన్నియును వ్యర్థములు. ఇవి యన్నియు కట్టిపెట్టి నగరపాలకభవనమున నేరపోగుభటానో అధిష్ఠింపజేయుట సమజసమన్విత ప్రాప్తము కాకుండును గాక యని కోరుచున్నాము. సహజముగా నానాచననో ప్రవర్తించు మెలొపిగారు హేందన పక్షమును కూడ గమనించి కీర్తిగాంతురు గాక యని విశ్వసించుచున్నాము.

రైల్వే సదుపాయములు

ఇటీవల మేము ప్రకటించిన గోదావరిజిల్లా సంఘమువారి రిపోర్టులో నొక్కయంశము విశ్కీలి జాగరూకతతో గమనింపదగినది కలదు. రైల్వే స్టేషను లీ దేశమున నన్నియో వహజన సమృద్ధమునకు నాలవాలమైనవి యభివృద్ధి యగుచున్నవి. ఆ సంఘమువారు కాకినాడ సామగ్లకోటలను మాత్రము పేర్కొనినారు. జిల్లానుగురించి వాయునక్కడంతకంటెను హెచ్చుగా పేర్కొనుటలో నర్థముండి యుండదు. కాని ఆంధ్రమండలమును మాత్రమే యాలోచించినను కాకినాడ సామగ్లకోటలకంటె నన్నియోపగుల మనుగులు జనసమృద్ధముగల స్టేషనులును బెజవాడ మున్నగునవి బయల్పడగలవు. ఈ స్టేషనులలో సామాన్యముగా నాగరకత్వము వహించినవార ముకొను పురుషులకేటికెట్లుకొనుటకు అవకాశము కలుగుట కష్టమునుపోయి యున్నది. మూడవ క్లాసు ప్రయాణీకులగతి జగద్విదితము యుండగా ప్రత్యేకించి వర్ణించవలసిన యనసరములేదు ఒక్క పర్యాయము నాలుగు రైళ్లు వచ్చుకొంటికి టిక్కెట్లు కిటికీల వద్ద నొక్కరిపై నొక్కరు పడుచు మూగియంకు వేసవేల ప్రజను బెజవాడలో కాంచిన వారందరును ఆ చుట్ట టిక్కెట్టు కొనుట యుమహా యజ్ఞ మొనర్చి ముగించుట యు నొక్కయెత్తని గ్రహింప గలుగుదురు. చూపరులగు సుగవాకే యిరీతిభావ ముదయింపడల నొంటిపై ప్రయాణము చేయవలసిన స్త్రీ స్థితి యెట్లుండ వలయునో యూహించుకొని జాలని మానవులందఱు సమ్మచునాము. ఇట్టినిష్పత్తి సభవింపించుచేరేకేవా స్త్రీలొంటిగా ప్రయాణము చేయవలయునను అనేక పర్యాయములు తాము పోలింపిన స్టేషనులకు టిక్కెట్టు పొందక మాయే దగ్గరేషనులలో టిక్కెట్టు పొందుటయు ఒక్కొక్క వేలి ద్రవ్యము పోనడవికానుటయు సభవింపచున్నది. ఎవ్వరినైనను చేడుకొని టిక్కెట్టును తెప్పించుకొనుటగా స్త్రీ స్థితి యననలను పనుచున్నారు. పక్షితు లిట్లుంటును జేసి ఏకారణము చేత స్త్రీకు రైల్వే ప్రత్యేకము పెట్టె లేర్పాటు చేయవలయున్నదియో ఆకారణముచేతనే స్త్రీలకు టిక్కెట్టు లిచ్చుటకును ప్రత్యేకము రైలులు చేయవలసియున్నది. ప్రత్యేకము పెట్టెలు ఏర్పరచుటకంటెను నిష్పత్తి పక్షితులతో ప్రత్యేకము ప్రత్యేకము టిక్కెట్టుపానము లేర్పరచుట ఎక్కువ యత్యేక సరేము. కారణము బండిలో చేరిన పిదప క్రమముగా సర్దుకొనవచ్చును. స్త్రీజనముకదా యని సహజముగానే యితరులు కొంతవరకు అనుకూలము కలిగింతురు. సమయమునకు బండిలో నక్కనాతురతతో వేరకలదో మించిపోవునో అను హడావుడిగా టిక్కెట్టులు కొనుగోట స్వల్పస్థానమున నవ్వను వెడక పాదు ఎవ్వరు ముంచువారు అని చూచుటకు వైస ఎడమిడుదు. ఇట్టిసందర్భములలో స్త్రీలు టిక్కెట్టులకు నితరులపై నాధారపడక తప్పకున్నది.

ఇతరులపై నాధారపడక టిక్కిలిలో స్త్రీల నుంచుట ద్రవ్యమును వారినుం యు స్వీకరించుట రైల్వే వారికి సంతోషమార్గము గాదు. ఈవయమును గోదావరి జిల్లా సంఘము వారు నచ్చుజెప్పజూచి నను రైల్వేవారికిరింకక యుండుట ఆశ్చర్యకరముగా నున్నది. ఈవయమును చర్చకు దెచ్చి గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు నిజముగా ప్రజకు నుపకార మొనర్చినవారై నా రనుటలో సందియము లేదు. రైల్వేమూలధనమున తొబడికొమ్మిదికట్లు ప్రభుత్వమువారిద్వారా హేందన ప్రజ పెట్టినదియై యున్నది. దానిమీద నుభముగా లాభము ననుభవించుచుండు కంపెనీలు సంవత్సరమున కొక మొదటితరగతి యెలపీయను ప్రయాణికునికొరకుం యిదిగము మొదటి తరగతిబండిని రైల్వకు దగిలించి యుంచుదురట గాని ఎవ్వడో ప్రయాణముచేయగల యూరోపీయను యూరేషియను మగవాకి ప్రత్యేకించి బుడ్లచుదినమును దండుగగా త్రిప్పుచుండ నియ్యకొందురట గాని పెద్ద పెద్ద స్టేషనులలో వై రెడవసే వారికి వేరువేరు సదుపాయములనుచేసి యుంచుటకు నియ్యకొందురటగాని క్రిందిగమును పలుపాలులను పడు హౌం దవనామెలులకై ప్రత్యేకముగ నేర్పాటును అత్యవసర మయినచోట చేయనియ్యకొందురట! ఇట్టి నాజాకులేప్పిన నడవడిని ఈకంపెనీలు ఈ దేశమున దక్క ఇతర దేశములలో జూపగలవా! నూకుం జూడ ఏ ఏవయమున సంశ్లిసాద్యములు ప్రభుత్వమువాకి తెలియబరచి వారిచే దగిననవి చేయించుట న్యాయమును నవసరమునని తోచుచున్నది.

అది ఎవ్వరినని?

ఇన్నిటినియు ఆలోచింపకావలయు దాక్కు య. రామరావుగారు చేయు సమయమున గో. శివస్వామయ్యగారు ఆగ్రాసాధికర్యము వహించిరి. రామరావుగారు ఈ నగర పాలకుడైయును గురించి ముచ్చటించువపుడు నగరపాలకసంఘమువారి లోపములను కొన్నిటిని కనుబరచిరి. పుజల లోపములను కొన్నిటిని నూచించిరి. నగరపాలక సంఘపు లోపములను మాత్రుకప్పుడు ఆక్రడ సమాజేక మొనవారు పుకొనానూచాధ్యాయులను పూచేసిరట! ఆరి గో. శివస్వామయ్యగారికి గట్టిపడి కానీ కావున వారు అంత్యోపకారముచే ముసందర్భముననగరపాలకసంఘముయొక్క లోపములను కప్పివచ్చు నుదేశము కనుక లేదని చెప్పెను నూడ పుజల చేయదగిన పంశ్రీయను గురించి గొప్ప వ్యాఖ్యాన మొనర్చిరి అందులో ఇట్టిటి ఆకారోగ్యస్థితికి కారణమును పుజల చేతకలదు. వారి ఆజ్ఞాపక, స్థానికసమర్థులకు ననిచ్చుటగా బల్గిరి. వీనిని పోగొట్టుదగినవా రెవ్వరో ఒక్క ప్రతిగాల మాలోచించి యుండియుండెన గో. శివస్వామయ్యగారు తరియొక పొకను బట్టి ఈపూనింది యుండు రుటు సందిగము లేదు. గోగ కా కనికెట్టిను సయెన యుండు నాలోచించి వైద్యుకు ఉరయొగకారి కాలము. పులి చోటను ఆజ్ఞాపక అవ్వజనములనెరింగివార య్యకు దివ్యాకాళున ఏకాధానిలో గో. శివస్వామయ్యగారు తామే అధికములయ్యన సంఘాలిత కట్టన అలలో వైస నిర్వ భోదిక విద్యకు పుకకేనెట్టులకు వీరే పుయ్యింపకున్నా? ఏల యడ్డుపడుచున్నా? పుక్యుక్తగమిత్తు? దాదర్శ్యమును సమర్థమును బాటల సామాన్యపాల కలనియ? ప్రభుత్వమువారు కదా మొదట ప్రావలయ? ఏల గో. శివస్వామయ్యగారు ప్రభుత్వమువారిచే కనిన ప్రతికారములను చేయింపగలదు? వీరేకదా స్థానికస్వరీపాల సాధ్యములు కూడ వై యున్నా?

ఒక రెడ్డి ముణిగ... కోపూర తాలూకా బుచ్చిరెడ్డి పాలెం కాపురముల బెజవాడ : బ్లాఖిగమి రెడ్డిగారు 1908 లేనియదయమున బుచ్చిరెడ్డిపాలెంలో స్వర్ణస్థులైనారు. వీరికి నుమారు 42 సంవత్సరములు యుండును వీరు విద్యకోసమయ. పండితులకు యధాశక్తి చార్జిము లిచ్చుచుండిరి. ఆంధ్ర వాద్యులనునందును కవిత్వమునందును వీరికి అదర మెక్కువ. ఒక విశేషము.

గ్రీనులో ధరలు హెచ్చుట.
ఏభ్య జనవరి 19:—వర్తమాన కమిషనువునై హెచ్చుధరలు వేయుచుండి రని ను ఈవిధమువారు ధర్వార మొనర్చునీయలై లెక్కలు వేసికొనుచుండిరని ను వర్తక సంఘప్రతినిధులు కాంప్రైటిక రాజుగారికి దిన్నించుకొనిరి.

రెండు విమానములు ధ్వంసమగుట.
లండను, జనవరి 19:—బెర్లినుముగో రెండు విమానములు ధ్వంసమైనవియు మూడవదానికి బలముగ కష్టము కలిగినదియు ఎలాబెల్లె కత్తిక వాగినను

మాంటిస్గ్రో ఆస్తియూ రాయబారములు
నిలువ బడుట
మాంటిస్ గో సేనలు నిర్మిరము.

మాంటిస్గ్రోకు లూగిగోయర ప్రయంతుట చాల శిశువున జరుపబడినది ఫ్రాన్సునకు అధికార యురీయగు వాయబార్త వచ్చినది. మాంటిస్గ్రో వారికి విధించిన మరచులు వారికిష్టము కాకపోవుటచే ఆస్తియటకును వారికి రాయబారములు నిలిచిపోయినవి.
ప్రత్యేక సమాధానమునకు మాంటిస్గ్రోయసేన లిచ్చగింత లేదు. ఇంకను ఆస్తియూవారు న్యూస్పిప్రెస్సివ్యావా నెవర రింకినవరకును వారికి బొత్తిగనచ్చుటలేదు. యధరయన్కులగు పురుషుల నందరపై దేశములకంప నిశ్చయించిరి. స్త్రీలు గూడ యుద్ధమున పాల్గొనరు కారణమున పురుషులతోపాలు విదేశములకంప ఆస్తియూవారి మగలు అంచుచే మాంటిస్గ్రోకు నైసకులు నిర్వయము సేయలో కలసి పోరాడును.

జర్మను ఆయుధనిర్మాణ శాలలు

లండను జనవరి 19:—ఇదిగోకు ఆయుధనిర్మాణ మొనర్చుచుండిన జర్మను యంత్రీశాల లకేకమిపును పుజల పనులు చేయుట కగింపబడినది ఆ నేకవిధములకు వార్తలవలన తెలియచున్నది. చాలమందికి నిర్మితశాలలు ముగిసిన పిమ్మట గూడ పుర్యేక కేటయలవిచ్చి వెనక పుచే ముంచుచుండిరి. ఇప్పుడెటుల పుచే ముటలేదని ఖయిదీలయెద్ద దొంగిం ముర్తరములకలం వేయచున్నది దీనికి కారణమేమో అధికారులు తెలుపుటలేదు. అపవ్యవధానము లేకపోవుట సీ కారణమని తోచుచున్నది.

నిర్బంధ శాసనము.

లండను జనవరి 19:— 1916 క సంవత్సరము 18 క ఏకువచ్చువారు సేవో చేయకొనబడెను. బహుళా వీరుగూడ సేనలోదేరవలసికలదు వచ్చువరకును వారుజరుగుట అసాధనముగాదు. ఇప్పుడనుకొని దత్తదేరియో కారలసిందలకు. సేటులుటవలంయెద్ద అంతకొన్ని చాకి చాలకాలముకుంకు జరుగును గాన వపును విస్తాయిగ నైసకులు కారలసి మూడు టచే నిపుడే వాగ్రంభి.పులంకదం మూతలంకదం పోసిన లా గాన ఉడిదిరి.

కాక్కి జామలలోనితరేకభావము సామాన్యప్రజలలో కనబడెను. వారునులతోడు జాతీయకథల పుతింధులతోను కార్యోర్యాహక సంఘములతోను మాత్రమే హెచ్చుగా కనబడుచున్నది. ధామగు గిట్టు క్కతిరేక కుగ నుడచాడదని ఇంపకారి పుకాంకురి కొండన సభచేసి తీర్మానించిరి

విద్యుపట్ట ప్రాంత్యులు మారగాదను విషయమున కొక సభకు చేబుగలల పొకాంకురి) ప పూన్యకుకర వినిస్తన గారి నభ్యుత్థాగా నాయుటకు మొదట నిశ్చయించిగాని ఆతడధ్యక్షుడుగా కాండిన గలభా జరుగునని యరియొకరి కారదనికి నినుమించదలంచిరి ధనమికాకాము నిర్బాధసేనకు నూచన పని కాన్కకాయకు లనుచున్నార గాని ప్రజ లిది సర్వము గాదని గ్రహించిరి. కాన నిట్టి లేనిపోని యనుమానము కలుగకుండ చేయవలసి యున్నది.

పులికాపహిమారము:—ఇంటిక్కు (పకతీయకొనుట) అనుపత్రికను ఫ్రాన్స్ బామగో గా మరేయభావలలో గాని యున్నను హిందూదేశమున నొకలలోగాని భూయార్థమున గాని గానీ అగూడదని అభావించబడినది

పెన్నెలదొంగసానిగారి యంటిని దోచుకొనుట:—లా హోగలో సామాన్యులగా రచ్చికొంకల బుచ్చులొన్న కీర్తికేసులకు దాక్కు పెన్నెలగారియంటిని దోచుకొని రని సంబాబుమమన తికవ్రాసింది ఈదొంగజనగునని ను దొంగ పెన్నెలకొనసానిగారిని పట్టుకొనిపోయి దోచుకొనుచు జూమయిచ్చా రని ను విదిన కేరీలిసింది ఆకారణమునవామె అచువనకొందుటలే దొంగలు ఆమెకొరకు వాబుచేసేరని గూడతెలిసింది.

బరోపా మహా సంగ్రామము

నాకానిరోధ ఫలితము—అమెరికా తంత్రవార్త

మొదట పాఠము యొక్క—ప్రేక్షక కథనము

కనడాకు నిర్బంధ ప్రాంతములను కర్తవ్యములు—ప్రధానములను వివరించును.

కెప్టెన్ గుగారి సంక్షేపము.

అందఱు జనవరి 17:—నూతన సంవత్సరమున కెప్టెన్ గుగారి రహస్యచరిత్రములను సందేహించి. జర్మనుల దురాశయను నోడవ గ్రహములను పలువురు పలువిధములగా నాటించిన జేయుచున్నారు. ఈ యెడల నిటానియా మున్నగు దేశములకు బాధ్యులు పంపెదరనియు మరల తిరిగి స్వదేశమునకు వచ్చుచో ధాన్యపు సమకై దెచ్చువద్దని ఓడల విడుదల చేయుదురని టయిన్సుప్రతిక వ్రాయుచున్నది. భారతీయ శత్రుసామ్రాజ్యములకు సరకు లెక్కించుకొనుటయే గాక ముందు గుండుసామ్రాజ్య తయారీ కకశ్యము గావలసియున్న మాంగ సినులోహమును కొంత దెచ్చు వద్దని మధ్యధరాసముద్రపు ప్రాంతములందలి మోడెల విడుదల జేసి రని వెలియుచున్నది.

ఇంగ్లాండు

దొరతనములను.

ఓడవర్తకము.

అందఱు జనవరి 18:—ఇటీవల దొరతనమువారిని యొడలను తమనియోగమున నుంచుకొన మొదలిడిరి. ఇందువలన యమున నోడవ గ్రహములను పలువురు పలువిధములగా నాటించిన జేయుచున్నారు. ఈ యెడల నిటానియా మున్నగు దేశములకు బాధ్యులు పంపెదరనియు మరల తిరిగి స్వదేశమునకు వచ్చుచో ధాన్యపు సమకై దెచ్చువద్దని ఓడల విడుదల చేయుదురని టయిన్సుప్రతిక వ్రాయుచున్నది. భారతీయ శత్రుసామ్రాజ్యములకు సరకు లెక్కించుకొనుటయే గాక ముందు గుండుసామ్రాజ్య తయారీ కకశ్యము గావలసియున్న మాంగ సినులోహమును కొంత దెచ్చు వద్దని మధ్యధరాసముద్రపు ప్రాంతములందలి మోడెల విడుదల జేసి రని వెలియుచున్నది.

ఆదాయపునన్ను దిగుబడితము చేయుట.

అందఱు జనవరి 17:—అధికవేతముల ముఖ్యమంత్రిలు కొలదిదినములలో అందఱునందు సమావేశము కానున్నారు. పిరు సమావేశమొనర్చు ఆదాయపునన్నును దిగుబడితము చేయుటవలన కలుగు నిష్పంపల విషయమున వారు తప్పక సలహా జేయకయిండు. బాంబాయిలోని ట్రాంప్ కంపెనీ వారు తమ ముఖ్య కార్యాలయమును అందఱునండి బొంబాయికి మార్చి నిర్ణయించిరి. ఈవిశ్వము మీ పన్నులను గలిగినది. టిమూర్పరాజులకు కారణములనుబట్టియేగాక వాణిజ్య కార్మిక కారణములను బట్టియు నిరసింపదగియున్నది. ఇంగ్లీషువారు తమ గౌరవమునకు దగిసింపదుటకు కలసిన పరికరములకై వారు స్వదేశీయవర్తకలక్ష్యనే గొనెదరని విశేషియగుటల గొనరని యభిప్రాయములను వెలియుచున్నది. భారతవర్షమునందలి భాగస్వాములై యున్నవారి కెక్కిన పన్నును విధించు వనుటచే వంతెనమువారు తమంతలామే రెండు విధముల నష్టమును దెచ్చివెట్టుకొనుచున్నారని టయిన్సుప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

నిర్బంధ సేవా చట్టము.

అందఱు జనవరి 18:—నిర్బంధసైనిక సేవాచట్టమును మన నిన్నటిదినము జాగిరవర్ష ఫలితముగ 1915 సం॥ను నవంబరు రెండవతేది కిటీవల్ దివానాను జేసికొనినవారందఱు సీచట్టమువిషయమున సవివాహితులగు పరిగణింపబడుదురని తేలిను. మొదట 1915 సం॥ను ఆగష్టు 15 తేది నిర్ణయింపబడెను గాని తరువాత నవంబరు 2 తేదికి మార్చిరి.

అందఱు జనవరి 19:—నిర్బంధసైనిక సేవాచట్టమున సేవ ర్పరచుటకు విధానము మారలేదు. అనగా సీచట్ట మొనర్చి వర్తించునో వారు మొదట పరీక్షాధికారులవద్దకు జూపాలెను. వారు దీని వేయివో పట్టికారని ప్రత్యేకపట్టికయందు జేర్చవలయును. ఇట్లుజేర్చబడినవారు చాలమందికాకనే ఆర్డర్ ఇశ్చాకాన్ని నమనరించి వీరిని సైన్యమున జేర్చవలయును. అని కామన్సు సభలో సైమన్ గాంగ్ కనరణము నుపపాదించిరి. ఈసభకు తొలిసభలు, 283 సభ్యులిదారులు 58.

వయోమితి.

1915 సం॥ను ఆగష్టు 15 తేదికి 18 సంవత్సరముల ప్రాయము వచ్చువారి నేగాక ఆరవగూడ నాప్రాంతమునవచ్చువారిని ఈచట్టమున జేర్చవలయునని మేజరుజనరలు సర్ ఇవిర్ చార్లెస్ గారు రుపపాదించిరి.

లాంగ్ గార్లు చెప్పిరి.—చట్టమిప్పటివలె నున్న సేవిజయము గలుగుటకు కావలసినంతమంది సైన్యమున జేరుదురు. కావున సీసభకు దెచ్చుట కెవరగు గారి కిష్టములేదు. సవరణను క్రిందివిధి వాదనందర్బమున స్పీకరుగారు సైన్యమున జేరి 80 లక్షలనుండికొ నొక్కనినైన నుదిసియుండలేదని జెప్పిరి.

ట్రైటల్ లిబరల్ క్లబ్

అందఱు జనవరి 19:—నిర్బంధ సైనిక సేవా చట్టమున సైమన్ గారు రుపపాదించిన ప్రధానములపట్టి వారు తమ ప్రాతినిధ్యమునకురాజీనామా నియంతలయనని ట్రైటల్ లిబరల్ క్లబ్బు వారు తీర్మానించిరి.

చిక్కుడుగింజల యెగుమతి

అందఱు జనవరి 19:—దాల్చినండి తటస్థదేశములకు జపానీయులు చిక్కుడుగింజలనుగాని చిక్కుడుచమురుగాని ఎగుమతిజేయక యుండవలసినదని బ్రిటిషువారు గోరాయని కామన్సుసభలో ప్రతిపక్షగా గ్రేగార్ లిట్టుజెప్పిరి. ఈవిషయముగూర్చి యాలోచనలు జరిగెను కాని యెగుమతిని నిషేధించుట దుర్లభముగనుండెను. శత్రువుల కిసరతులు జేరకుండుటకై నితర విధానములు మేలనివోచెను.

బ్రయండుగారి రాక.

అందఱు జనవరి 19:—నిన్నటిదినమున బ్రయండుగారు అందఱుకు వచ్చిరి. నేటిదినమున మిశ్రియందలి మంత్రులు అందఱు నగరమున సమావేశ మగుదురు.

చీనా పరిస్థితి.

అందఱు జనవరి 19:—హుంఘోలో జరిగిన తిరుగుబాటు వలె నిక తిరుగుబాటులు గలుగకండజేయుటకై చీనాదొరతన మువారికి వెకింగులోనిరాయబారల సాయమును జేరుచు చీనావారి విశేషాంగములతోసలహా సంపింపుట గాకేమియులేలియదని కామన్సుసభలో గ్రేగారు జెప్పిరి.

నాకాముట్టడి.

అందఱు, జనవరి 18:—నాకాముట్టడి ప్రహసనమున కిర్లీతో మార్షింగుబోర్డు ప్రతిక వాషింగ్టనుండి వచ్చిన వార్త నొకదానిని బ్రకటించెను. ఈవార్తయందు 1915 సం॥ మునందలి మొదటి పదిమాసములలోను తటస్థదేశములకు జోయిన ధరకులను 1918 లో నతేకాలములో జోయినధరకులను దెలుపుచుండెను.

తటస్థదేశములకు ఎగుమతులు.

	1915	బి.పి.లు	1918
గోధుమలు	50000000		19000000
మొక్కచొన్న	28950000		18750000
పిండి	5100000	బా.లె.లు	1417000
మాంసము	91500000	పా.స.లు	80900000
పాదరక్షలు	4800000	జర.లు	462000
దూది	1100000	బస్తా.లు	53000
మోటారుబండ్లు	20000000	దొ.లె.లు	1800000

జర్మనీకి ఎగుమతులు.

	1915	బి.పి.లు	1918
గోధుమలు	15000		12000000
మొక్కచొన్న	15000		6000000
పిండి	0	బా.లె.లు	140000
మాంసము	272000	పా.స.లు	1100000
పాదరక్షలు	0	జర.లు	471000
దూది	194000	బస్తా.లు	1700000
మోటారుబండ్లు	2800	దొ.లె.లు	775000

మాంటెగు ప్రభువు.

అందఱు జనవరి 19:—ఇంగ్లాండులో బూబులోనున్న స్వచ్ఛమైన మాంటెగు ప్రభువుగా రున్నారు. వారికిను బాధపడుదునే యున్నారు.

నాకాదళి ముట్టడిని తీవ్రముగ జేయుట.

అందఱు జనవరి 19:—న్యూయార్కు:—వేక్ గారును బరోపాకు వెనెడెంటు విల్సన్ గారు సంపిన ప్రత్యేకరాయబారి యగు కర్నలు మానుగారు జర్మనీ నాకాముట్టడిని బ్రిటిషు వారు తీవ్రముగ గావింపనున్నారని వెనెడెంటు విల్సన్ గారికి వెలిపిరి. నాకాముట్టడి తీవ్రముగ నడపివో తటస్థవాణిజ్యమును గూర్చిన వాగ్వాదము నశించునని ఆమెరికావారివార్త కామోదింపుచున్నారు.

నిర్బంధ సేవాచట్టము.

దొరతనమువారి సవరణ.

అందఱు జనవరి 19:—నిర్బంధము కార్మికవిషయమున యనునర్తించునంద దొరతనమువారు రుపపాదించిన సవరణను కార్మికప్రతినిధు లాప్పికోనిరి. ఈ చట్టము నడుసరించి జేర్చబడినవారిని మున్నందు నావికాసంఘమువారు బుచ్చుకొనుట కభ్యంతర ముండగూడదను మరతుమీద దొరతనమువారి సీసరణను ఒప్పుకొనిరి.

నావికా సంఘమువారికి 8 లక్షల మందిని గూర్చుట కధికారముగలదు. మార్చి 31 తేదికి 50 వేల మంది గూర్చుట యున్నారు. ఇందులో నిప్పుడు 20 వేలమంది జేయున్నారు. కావలసినంత మందిని జేర్చుట కష్టమని నేను వచ్చును. కాని సవరణ చట్టము ననుసరించియే యుండెను. కావున నేనొప్పి కొంటినని మాక్స్ మురాగారు జెప్పిరి.

సర్ బార్ని రీడ్ గారి ప్రథమోపన్యాసము.

ఈ చర్చ సమయమున సర్ బార్ని రీడ్ గారు తొలుసారి యువనృసింపిరి. వారిట్లుజెప్పిరి. వందలకొలది సంవత్సరముల క్రితము మన సేవాత్ములనువో విచారించుటకు మారు మన మోటుమి నొందినవో నెట్టివాత్ములు మనకుండగలవోయోలో చింతించని ఆస్ట్రేలియావారి యభిప్రాయము. సైనికుల జేర్చు విధానమున మొదటినుండియు కెనెడకు ప్రభువుగాను పొరబడి రని సర్ ఇవర్ గారుని. ఇదియెంతయు నన్యతము. పౌరాణిక సైన్యముల తయారుజేసి యుదితలో సెవ్వరు గావింపనిమేలును కెనెడకుప్రభువు జేకమానకుజేసినవా దయ్యెనని ఆస్ట్రేలియావారి యభిప్రాయము.

థామస్ గారి యభిప్రాయము.

నిర్బంధసైనిక సేవాచట్టమునకు న్యతిరేకులగు నున్న కార్మిక ప్రతినిధుల మొనగాడైన థామస్ గారి నొకరు నందరిక నిట్లనిరి. చట్టముకసారి యామోదింపబడి శాసనమయ్యెనా నశ్యోకట్టరించును. యుద్ధ మున్నంతకాలమును వరికామిక విప్లవమును నేనిక బోత్తసంపన. అయిన నొక మరతులందు వరికౌములకు నష్టము కలగునట్టిచట్టము నిర్వర్తింపనున అస్పీక్తుగారు చేసిన వాగ్దానమును వారు నిలువ వలయును. వరికౌముల నడచుచుండుటలు బ్రయత్నించును.

నూతన వైనురాయిగారి భార్య.

అందఱు జనవరి 18:—ఈనూతన ఉద్యోగరీత్యా కలుగజోవు ఆసంఖ్యాకములగు బాధ్యుల గ్రహించితిని. హుడ్డిప్రభువు సమితస్వార్థపరిత్యాగముతో నెలకొనబడిన యుద్ధాదవిధానముల సంపరింపయత్నించును. హిందూ జేతస్త్రిలయు పిల్లలయు అభివృద్ధి కుపకరించు కార్యము. అన్నియు మిక్కిలి క్రద్ధతో నాదలదాల్తును. ఇట్టి ప్రశ్నముల నన్నిటి స్త్రీసంబంధజనితగు దృష్టులతో వాతునని రాజోవు వైనురాయిగారి భార్య ఎడ్వోకేటు ఆఫ్ ఇండియా కుత్రికా స్త్రీ క్రతినిధితో నొక ప్రసంగమున జెప్పెను.

మిత్రముండలి మంత్రులసభ.

అందఱు జనవరి 19:—పిరు నేడు అందఱులో సమావేశ మై యుద్ధసినిగూర్చి చర్చించిరి. బ్రియాండుగారును తక్కిన పరామంత్రులును నాకాదళ సైనికోద్యోగులను పరామంత్రులగారి విడిదిలో విం దారగించిరి. అనియినత అస్పీక్తు గారును తక్కిన అంగ్లమంత్రులునుగూడ వెల్లిరి. నేటిరాత్రి పరామంత్రులకు అస్పీక్తుగారు విందుచేసెదర.

పీను గారు.

అందఱు జనవరి 19:—పీనుగారు మంత్రులసభలో చేరిన వారు కారని తెలియుచున్నది.

నేటాలు నాక.

లండను జనవరి 19:—నేటాలు నాకలోని హతశేషులలో కొందరినిగూర్చి భాద్యులలో నైకోవ్యోగము విచారణచేయుచున్నాడు. విచారణ గోప్యము.

కార్మికవాదుల సభ

లండను జనవరి 18:—కార్మికవాదులలో ఇరుపదారుల పరివాండ్రయొక్కయు నాకల పరివాండ్రయొక్కయు గనుల పరివాండ్రయొక్కయు సుపసంఘములు గురువారమునాడు సమావేశమై నిర్బంధ నైతిక కానకమును చర్చించును.

ప్రీవీకౌన్సిలు సభ.

లండను జనవరి 19:—ఈ సెల 18 వ తేదీ ఈ సభ వారు విచారణ ప్రారంభించిరి. హిందూదేశమునండి వెల్లిన 21 అపీళ్లు విచారణ చేయుటకును. వీరిలో 6 బంగళామునండియు 4 చెన్నైమునండియు 3 వాయవ్య పరగణామునండియు 8 దక్షిణ బర్మామునండియు 2 బొంబాయిమునండియు 2 ఆరెకాభ్యమునండియు 1 పంజాబుమునండియు పంపుబడివి.

కెనడా

కెనడా సేన

టూవా జనవరి 19:—కెనడానుండి యుద్ధరంగమునకు పంపబడిన సేనల వ్యవహారములకును కెనడా వాతావరణమునకును పార్లమెంటు ప్రజల సభలో ఆర్థికమంత్రి గారు నడిపిరి.

కెనడా రాష్ట్రము.

నిర్బంధనైతిక సేన.

టూవా జనవరి 18:—విద్యుత్ కమిషనరీయొద్దమున జయప్రదముగ ముగియుచుట కెనడావారి నిర్బంధ సేన: పూర్వక ఆశయునది పార్లమెంటు ప్రజలసభలో పర ఆల్ ఫ్రెండు లాయరు గారు దృఢముగవారికి. కెనడా సేనల 5 లక్షలకు పోషించుటనుగూర్చి నిర్బంధనైతిక సేన కిది ప్రథమసోపాన మొనర్చునాడెను. కెనడా వారిదివరలో 120,000 నుండి నైతికలవరిపరము, 220,000 నైతికల నిర్బంధము నుండినను ఇందుల కెంతయు పరిశీలించుచుంటిమనియు చెప్పును ప్రస్తుతసీటి చాలా చక్కచాకరముగ నున్నదని ప్రధానమంత్రిగారు తమ కత్తుల తరము ననుడిపిరి. నిర్బంధనైతిక సేనానిధానమును ప్రకటించెట్లుట కమిషనరీయొద్దమున కోరికయొక లేదని వారు ఖచ్చితముగ బలికిరి.

ఫ్రాన్సు

శత్రువులకు నష్టము కలుగుట.

లండను జనవరి 18:—నిక్సటి దినమున ఫిలిప్పిన్లకు నున మొకమందుగని పేర్చితిమి. ఇందులన శత్రుకందక గోడలు చాలకుట ధ్వంస మయ్యెను. మందుగని పేర్చిన వెంటనే ఫిరంగులు పరియోగించితిమి. రెంటిమాలమునకు శత్రువులకు చాల నష్టము కలిగెను. అచ్చటచ్చట ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగెను. నేటిదిన మింతకన్న సేమి ముజరుగలేదు అని ప్రకటించబడెను.

ఫిరంగి ప్రయోగము.

లండను జనవరి 19:—ఫారిను. ఓయిసేయిలీలకు నష్టము మాలీకొనడమున జర్మనీయ కందకములకు ఫిరంగుల బ్రయోగించి ధ్వంసము చేసితిమి. ఛాంపెనీలోను నేరసంబంధము శత్రుసేనాముఖమున బలహీనులగు స్థానములమీద చురుకుగ ఫిరంగుల బ్రయోగించితిమి. మనము ఫిరంగుల బ్రయోగించ గా వాస్తవముననున్న శత్రుఫిరంగులకు నష్టము కలిగెను అని ప్రకటించబడెను.

జర్మనీయ ప్రకటనము.

లండను జనవరి 19:—రెక్సుమిక (రీటిఫికేషన్ రీవ్యూ) ముగ ఫిరంగుల బాతుచేసిరి. రీగా కాగ్నీయమునకు రుమ్మవారు వెబ్బిరి అని బెర్లినునందు ప్రకటించబడెను.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను జనవరి 19:—ప్రాయదగిన తేదీయను లేదని నేటిదినభాషాను పరాసువారు ప్రకటించిరి.

వేల్సురాకొనుట.

లండను జనవరి 19:—వేల్సురాకొనుటకు సేనాముఖమునకే వెదలిపోయెను.

యమ్య

మంత్రుల సంఘము నేర్పరచుట.

లండను జనవరి 18:—వెల్ట్రాగ్రాడు. సంగ్రామసందర్భమున ఆర్థికవిషయమునను వాణిజ్యవృత్తులవిషయమునను శేక్ సీటి యెట్లున్నదియు విచారించుటకు ప్రకృతివర్తములొని వారిని కొందరి నొకసంఘముగ నేర్పాటుచేయుటకు ప్రకృతి వర్తమువారు నిశ్చయించిరనుచున్నాడు.

ఉద్యోగియులు మరలచుట్టు.

నైతికతకోవ్యోగి యులు ద్వీకొనునకు తిరిగివచ్చిరి

జర్మనుల పలాయనము.

వెల్ట్రాగ్రాడు జనవరి 18:—వెల్ట్రాగ్రాడు విలేఖరి ట్రెన్సువర్తికటిలులవారిగును. 20 మైళ్ళరంగము: శత్రువులకు రెండు కర్రసంకెలుమాత్రమే యుండెను. ఫిరంగుల నావంతె నలమీద దాటింది. నైతికత మందుమీదకురపాగి. మంచు మోసపుచ్చుచుండెను. రమ్మవారు ఫిరంగులను విరాములు లేకుండ కాల్చుచుండిరి. ఆకాంక్షలవలన జర్మనుసేనలో చాలమంది హతులైరి.

ఇటలీ

పోమునందకముల బట్టుట.

కోమ జనవరి 18:—కోమవారు వా డిటాలియానారు గొరిజియా వాయవ్యమునందున్న కందకముల నన్నిటిని మరల స్వాధీనపరచుకొనిరి. సేనాముఖము పూర్వపుష్కలమునకు మరల వచ్చెనని ప్రకటించబడెను.

అమెరికా

పెరివ్యా నాకను ముంచుట.

లండను జనవరి 19:—యధ్యధరా సమద్రమున పెరివ్యా నాకను ముంచుటకు గార్చి జర్మనుజలాలెగ్రాము రెవ్వి నును బాధ్యత నంగీకరించుట లేదని బెర్లినులోని అమెరికారాను వారి అమెరికాదౌతము గారికి తెలిపెను.

జపాను

చీనావారి యభివృద్ధిచేయుట జపాన్

వారంకుకొనక పోవుట.

టోక్యో జనవరి 19:—జపానీయచక్రవర్తి వట్టభక్త దైవతరి నభివృద్ధిచేయుట బెట్టుటకై రచ్చిక చీనాప్రతినిధులకు ప్రస్తుతమున దర్శనమిచ్చుటకు వలచు గాదనియు అక్షి కాంయ గారికి జపానునది వెకింగులోని తమ రానువారికి జపానీయ దౌతమునాకు వెలిపిరి.

జపానీయరాకొమురు డింగ్లండు

యమ్యలకు వచ్చుట.

వెల్ట్రాగ్రాడు జనవరి 19:—జపానీయరాకొమురు దొకడు ఏప్రియలో మానమునందు యమ్యకు ఇంగ్లండునకును వత్తురనుచున్నాడు. వీరు వచ్చునని ముఖ్యమైందట.

హాలండు

ఓబాండం నాక.

లండను జనవరి 18:—హాలండువారి రిబాండమునాకను నేటిరాత్రికొన్ని నాకలు శ్రేష్ఠసంకుట తీసికొనిపోవును. ఈనాకలోని ప్రయాణికుల కెరికిని హానికలుగలేదు. బోయిలకు పరివాండ్రలో ముగ్గురు హతులైరి. 4 గురికి గాయములుకలిగి నది. నాక నిరపాయముగనున్నది.

ఫోర్టు సంఘము.

లండను జనవరి 18:—ఫోర్టుగారితో గూడ కచ్చినవారి 75 గురు మ్యాయాగ్గుకు వెదలిపోయిరి. వారికి ప్రయాణ వ్యయములకు భరించుటకు ఫోర్టుగారు నిరాకరించి రని హానుండి డెయిలీ మెయిలు విలేఖరి ప్రాసెను.

పారసీకము

పారసీకమున రమ్మవారి బెన్నెత్తము.

శత్రు నష్టములు

వెల్ట్రాగ్రాడు జనవరి 17:—కర్ణవారునద్ద యుద్ధము జరిగినది. అందులో చాలమంది శత్రువైనికుల బండిల నొనర్చితిమి. వెక్కుండ్తునశించిరి. మా కంతగా నష్టములు కలుగ లేదు. మామాదనకు అగ్నేయమునకు రురుమ్మ జర్మను కటా మొకదాని వెనుకకు దరిమిలిమని ప్రచురించబడెను.

జర్మని

మునిగిపోయిన జర్మనుయుద్ధనాక

కోమహాగను జనవరి 19:—నిన్నుమునిగినట్లు ప్రాయ బడిన జర్మనుయుద్ధనాక అండకు అనుటాల్సివోనాక. ఈనాక పూర్తిగా పగిలిపోయినది.

టర్కీ

ఈజిప్టుపై దాడి.

లండను జనవరి 18:—ఈజిప్టుపైకి సేనలకు పంపు విషయము నాలోచించుటకు జములుగా గారు కనిస్టాంటి నోపిలు కిటివల వెల్లిరి. వీరు 6 వ తేదీ సిరియాకు మరలి వచ్చిరి. ఈ యనసేనలో జర్మనుల నుంచుకొనుట కంగీకరించలేదు. ఒక్క జర్మను జనరలు మాత్రమేగలను. ఆతని కని ఆలోచన చెక్కుట యేగాని సేనల నడపు నధికార మియ్యబడలేదు.

ఫిల్లీ

మెసపొటేమియా యుద్ధము.

డెల్లి జనవరి 19:—తురుష్కులు సేనసాగునద్ద తమ స్థానమును విడిచిర యనంతరమున దీరి కైదు మైళ్ళదూరమున ఎడమగట్టుననుండు నూతన స్థానమును సేనలు ముట్టడించెను. తుర్కీకుకొండలనుండి వారి ఇటలీ ట్రెగ్రినువదియును కలియు జలప్రవాహపుదరిని కందకములలో తురుష్కుల బయియుండిరి. 18 వ తేదీ యుద్ధమున తురుష్కులు ముఖాఖిలి ఎదిరింప బడిరి. ఉత్తరపార్శ్వముననుండు వారిసేనల, నెడమభాగము గూడ వాత్సలముననె మరకొంత నైవ్యము ముట్టడించెను. ఎరు యన ముట్టడించుటవలన కో జం త యు తురుష్కులు తమ కందకముల ఏడుటకు వలచు పడినదికాదు. ఈలోపున మాఫిరంగులు వారిపై భరించరాని యగ్నిని గురిపించెను. నది వైపుండి మోనిట్లు ఫిరంగుల గాల్చెను. వీరికి పసులోపున ముట్టడించుచుండిన రెండు సేనలు తురుష్కుల అవరణములొనికి నుకరముగ జొచ్చుకొని వారి కందకముల కొన్నిటి నాక్రమించుకొనినవి. రాత్రిభాగమున శత్రువులు పారిపోయిరి. ట్రెగ్రినిని స్థానములు మానెనికుల ఆధీనమున నున్నవి. శత్రువులు, బురదసేల ఒక ప్రక్కకు, నది రెండవ ప్రక్కకును నుండిన ఒక మూలకు ప్రోచుబడిరి. మాకం స్థానమున కిది 5 మైళ్ళ దెరుకు నున్నది. కుటుంబులను జనరలు టవును మొదుగాకెని పుస్త్రుతము తురుష్కులను పాకమునకు 25 మైళ్ళదూరము.

రెండు కోబలనుండి తుపానులబిరిగి. నదీప్రయాణము చాలకష్టముగనున్నది. ఇటికరంగులకిటిలో ట్రెగ్రినునసాకు యుండెను. నీటిచుట్టును నాలుగుదుగులు పోచ్చినది. నాలుగు రి, 4 అంగుళముల వానపము. ఇందులోచాలభాగము గతవారమున కురిసెను. ఈ వర్ష-పాతమువలన నైరుకుల కష్టము లధిక మయ్యెను. ఇట్టి అపాధారణిక్కులకుండుగూడ ఆంగ్లవైం దననయిరికులు అధిక సాహసమును, ఓర్పునగుటయందుండిరి. శత్రువులకు బలమనునష్టములు కలిగినవి. తురుష్కు సేనాని చెక్కుసామిచే చనిపోయెనని తెలియవచ్చినది.

వై యంశముల మెసపొటేమియాకుండి యుద్ధమున జూచుచుండిన యొకడు 16 వ తేదీని తంలివార్త మాలమున తెలియపరచెను.

యుద్ధ తంతివార్త.

డెల్లి, జనవరి 18:—18-వ తేదీని ఇండియామంత్రి రాజ పుత్రినిధి కిటుల తంతివార్త సంపెను:—
మరతుల సేదయిన కోరక మాంటిగ్రిగారు లొంగి పోయినది కవుంటు టిప్ట గారు హంగరి పార్లమెంటులో వెల్లడించిరి.

బాంబులు తుపానులు, గ్రిగోడులు మున్నగువానితో గివెంపినద్ద ముట్టడి నలిపితిమియు. ఏప్రియన తుత్తరమున ఫిరంగులు కాల్చబడిననయిన నాన్లేయులు తెలియజేసిరి.

డెల్లిగ్గువై విమానములు ముట్టడి తొలగగట్టబడినది. రంగమున వివిధ ప్రశ్నలతో పరాసు శరణిద్దము విశేషముగ నష్టమును కలిగించెనని వారు తెలియపరచిరి.

రిగ్డిగ్గొన్ములకు పశ్చిమమున జర్మను విమానములు ముట్టడింపవచ్చినవి. తమ ఫిరంగి దళములు యుద్ధమున పంచ రించెనని రుమ్మవారు తెలియజేసిరి.

సిహాబులోయలో నుండు నొక యుద్ధముపై ఇటాలి యనులు ఫిరంగులు కాల్చిరి. ఒక గోపురమును ధ్వంసము కావించిరి. కాకోస్లో మాల్వేమియు కలుగలేదు.

వృత్తాంతములు

విటలుక రాజులు (ధామ) పూర్వము దేశ శాస్త్రి
గాను, ఎమ్. ఎమ్. కేసు గాను ఎం. జి. రాయ గాను
యు. పూ. గాను మరి కొందరు గూడ విద్యా విమల
మున సుపరిసిండు.

శ్రీమదంగిరాజానాథ జ్యోతి సహస్రత్వము:—ఈనెల
12 వ తేదీన శుద్ధింగిరాజానాథ 9 వ జ్యోతిసహస్రత్వము
సంజుఘంక ఒకనధ ఇచ్చాపురములోని రాజానాథస్వామి

స్వస్థులు కంపెనీ, లిమిటెడ్,
మదరాసు

THE GREAT WAR.

The "Blockade farce": A Washington Message.

NO CONSCRIPTION FOR CANADA: PREMIER'S ASSURANCE.

"Eye Witness" on Fighting in Mesopotamia.

SURRENDER OF MONTENEGRO CONFIRMED.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

THE COMPULSION BILL.

Sir J. Simon's Amendment Defeated. No Death Sentence Amongst 3 Million Soldiers.

LONDON, January 19. In the Commons Sir John Simon moved an amendment seeking to invert the procedure under the military Bill namely requiring those affected to go before the Tribunal and if not exempted they should be placed on the Special Register. If the total number registered was substantial they should be automatically enlisted by an Order in Council. The amendment was defeated by 283 votes to 53.

Major General Sir Ivor Herbert moved an amendment to include in the Bill not only those who were eighteen years of age on 15th August 1915, but those who would subsequently become eighteen. Mr. Long said Lord Kitchener did not desire this amendment believing that the Bill as it stood would give the men required for victory. The amendment was negatived.

In the course of the debate Sir F. C. Smith mentioned that of the three millions who had joined the colours there was not a single case where death sentence had been carried out.

The Leyton Liberal Club has balloted in favour of demanding the resignation of Sir John Simon on account of his attitude to compulsion.

A Government Amendment.

In the House of Commons the Labour Members accepted the Government amendment to the Compulsion Bill designed to prevent industrial conscription. Government accepted the amendment providing that the Admiralty should have the first call on the men secured under the measure.

Mr. Macnamara pointed out that the Admiralty had power to raise three hundred thousand men. They needed fifty thousand by 31st March and had already got 20,000 of that number. He did not anticipate that there would be any difficulty in getting the men required, but the amendment was in consonance with the spirit of the Bill, and he therefore accepted it.

The debate was notable for the maiden speech of Sir George Reid, who said that the Australians thought the only possible question now was not what our rights were hundreds of years ago, but what they were likely to be if we were licked. Incidentally Sir George Reid repudiated the observations of Sir Ivor Herbert, who had accused Lord Kitchener of being wrong throughout in the matter of recruiting. Sir George Reid said the Australians' opinion was that Lord Kitchener, in raising the citizen armies, had performed one of the grandest duties that any British soldier had ever performed.

Mr. Thomas' Attitude.

Mr. Thomas, M. P., the protagonist of the labour opponents of the Military Bill, in an interview, declared that once the Bill became law there should be no question of strikes. He would take no hand in promoting industrial revolution so long as the war continued, provided that Mr. Asquith's promises were kept regarding the measure from abuse to the detriment of labour, and in similar ways he would use his influence to keep industry going.

Labour and Compulsion.

The sub-committee of the Labour Tripartite of railwaymen, transport workers and miners meets on Thursday to consider the question of compulsion (C. and M. G. cable.)

A Change Regarding Married Men.

As a result of yesterday's debate on the Compulsion Bill it has been decided that men married after November 2nd, 1915 shall be treated as single for purposes of the Act. The date originally fixed was August 15th 1915.

The "Blockade Farce." A Striking Comparison.

LONDON, January 19. Under the heading "The Blockade Farce" the "Morning Post" publishes a Washington telegram giving the following remarkable figures of America's exports to the neutrals in the first ten months of 1915 as compared with those for the same period of 1913.

Exports to Neutral Countries.

The exports were respectively:—			
	1915	1913	
Wheat	50,000,000	19,000,000	bushels
Maize	28,950,000	13,750,000	"
Flour	5,100,000	1,417,000	barrels
Bacon	91,500,000	30,900,000	pounds
Boots	4,800,000	462,000	pairs
Cotton	1,100,000	53,000	bales
Automobiles and parts.	20,000,000	1,200,000	dollars worth.

Exports to Germany.

American exports to Germany are given for the same two periods respectively.

	1915	1913	
Wheat	15,000	12,000,000	bushels
Maize	15,000	5,000,000	"
Flour	Nil	140,000	barrels

Bacon	275,000	1,100,000	pounds
Boots	Nil	471,000	pairs
Cotton	194,000	1,700,000	bales
Automobiles	2,800	775,000 dollars	worth

More Stringent Blockade. Britain Informs America.

LONDON, January 19. NEW YORK.—It is stated that President Wilson has received from London from Mr. Page and Colonel House, President Wilson's special envoy to Europe, information that the blockade of Germany will shortly be more stringently enforced. The reports have been received with satisfaction by Americans, as it is thought that an effective blockade would end a dangerous controversy over neutral commerce.

The Double Income-Tax. The "Times" on Its Inequity.

LONDON, January 19. The "Times" says the inequity of a double income-tax is not unlikely to lead to definite proposals by the Dominion Premiers when they meet in London in the near future. That serious mischief is already being done is shown by the decision of the Bombay Tramways Company in favour of transferring the registered offices from London to Bombay. The "Times" emphasises that the removal from London in such cases is regrettable on political as well as commercial and industrial grounds. Experience has shown that the maintenance of the English status tends to orders for equipment and maintenance being placed with British rather than alien industrial concerns. Both directly and indirectly the Treasury is subjecting itself to loss by the short-sighted insistence upon the inequitable assessment of the Indian shareholders.

Heavy Requisition of Ships By Government. Its Object.

LONDON, January 19. The heavy requisitioning of ships on Government account is being keenly discussed in shipping circles. It appears says the "Times," that vessels are being requisitioned to load cargoes of coal for Italy and elsewhere and will then be released on condition that they load homeward cargoes of grain. It is understood that vessels in Eastern Mediterranean have been released on condition that they load cargoes at Indian ports including a stipulated proportion of manganese ore which is required for the manufacture of munitions.

Meeting of Allied Ministers.

LONDON, January 19. M. Briand arrived in London yesterday. The Allied Ministers will meet in London to-day.

General Military Situation Discussed.

Reuter learns that the Allied War Council held to-day considered the general war position. Mr. Briand and other French Ministers and also a number of naval and military officers attended. The mission lunched with the French Ambassador when Mr. Asquith and the British Ministers were present and the French Ministers are the guests of Mr. Asquith to-night.

Mr. Pease Cannot Sit in Cabinet

LONDON, January 19. It is understood that Mr. Pease is not a Member of the Cabinet.

Lord Montague.

LONDON, January 19. Lord Montague is at his home in England at Beaulieu. He is still suffering from the effects of his recent experiences.

A Private Courtmartial. "Re"-sinking of Natal.

LONDON, January 19. A Courtmartial is being held at Chatham for the trial of certain survivors of the "Natal". It is private.

Judicial Committee of the Privy Council. Sits To Hear 21 Appeals From India.

LONDON, January 19. The Judicial Committee of the Privy Council resumed sittings on January 18th. It will hear twenty-one Indian appeals, six from Bengal, four from Madras, three from Northwest Provinces, three from Lower Burma, two from Bombay, Two from Oudh, and one from Punjab.

Beans and Bean Oil.

Prohibition of Export not Possible.

LONDON, January 19. In the Commons, asked whether Britain had requested Japan to prohibit the export of beans and bean oil from

TELEGRAMS.

Dalry to neutral countries Sir Edward Grey said the matter had been discussed and prohibition was found impracticable. Other methods of preventing the goods from reaching the enemy were preferred.

The New Vicerine of India. Lady Chelmsford Interviewed.

BOMBAY, January 19. LONDON, January 18th.—Interviewed by a lady representative of the "Advocate of India" to-day, Lady Chelmsford said that she realised the enormous responsibilities of the high office to which she has been called. She hoped to maintain that continuity of humane and philanthropic endeavour so unselfishly initiated and sustained by her predecessor, Lady Hardinge. All that vitally concerns and makes for the betterment of the womanhood and the childhood of the races of India would enlist her special attention and sympathetic care. These and all similar questions she would approach from the point of view of her kinship with all womankind.—"Advocate of India" special cable.

The Prince of Wales.

LONDON, January 19.—The Prince of Wales has returned to the front.

France.

Enemy Mine Exploded. Enemy Suffers Considerably.

LONDON, January 19. A communique says:—We exploded a mine yesterday near Fricourt, destroying a large portion of the enemy's parapets. The enemy suffered considerably both from the explosion and our artillery fire following it. Apart from intermittent artillery fire, to-day has been quiet.

German Trenches Wrecked. Activity of French Artillery.

LONDON, January 19. PARIS.—A communique says:—Between the Oise and the Aisne our batteries wrecked the German trenches at Moulin Pouvent. French artillery was active against sensitive points on the enemy front in Champagne and Woivre. An enemy battery in the Vosges was badly damaged by shelling.

Bombardment of Lens.

LONDON, January 19. A Berlin communique speaks of the British vigorously bombarding Lens.

Nothing to Report.

LONDON, January 19.—This afternoon's Paris communique has nothing to report.

Russia.

Civil Authorities at Dvinsk

LONDON, January 19.—The civil authorities have returned to Dvinsk.

Russian Attack on Riga.

LONDON, January 19. A Berlin communique admits that the Russians made a successful attack south-east of Riga.

Russia's Economic Position. A Higher Council of Ministers.

LONDON, January 19. PETROGRAD.—It is stated that the Cabinet has decided to create a higher Council of Ministers to consider the economic, commercial and industrial position with respect to the war.

Turkey.

Djemal Pasha. And Egyptian Campaign.

LAHORE, January 19. LONDON, January 19th.—The "Pett Journal's" Athens correspondent states that Djemal Pasha was recently in Constantinople settling the question connected with the Egyptian campaign. He returned to Syria on the 6th instant. He refused to have Germans on his staff with the exception of one General without command and with purely advisory functions (C. and M. G. cable.)

Italy.

Lost Trenches Recaptured. By Italians After Severe Fighting.

LONDON, January 19. ROME.—A communique says:—After severe fighting the Italians have recaptured all trenches north-west of Gorizia which they lost on Saturday, thus re-establishing the old lines.

Greece.

High Prices in Greece.

ATHENS, January 19. The representatives of Trade Unions have petitioned King Constantine against the exorbitant prices of necessities and unscrupulous speculation by traders.

Persia.

Russian Progress in Persia. Enemy's Losses.

LONDON, January 19. PETROGRAD.—A communique says in the night at Kangavar we took prisoners and the enemy had numerous dead. Our losses were insignificant. Southward of Hamadan we drove back a Turk-German detachment.

TELEGRAMS.

Belgium.

Two Zeppelins Wrecked.

AMSTERDAM, January 19.
The 'Echo Belge' says that two zeppelins have been wrecked and a third severely damaged in Belgium.

Japan.

Japan and China.

LONDON, January 19.
The Japanese Minister at Peking has been instructed to inform Yuan-shi-Kai that he is unable at present to receive a congratulatory mission on the occasion of the Japanese coronation.

A Japanese Mission to England and Russia.

LONDON, January 19.
PETROGRAD.—It is stated that a Japanese Prince will visit Russia and England in April on an important mission.

China.

The Chinese Revolt.

LONDON, January 19.
Speaking in the House of Commons, Sir Edward Grey said he had no knowledge of the note said to have been addressed to diplomats at Peking by the Chinese Minister for Foreign Affairs requesting their co-operation with the Chinese Government to prevent occurrences similar to the revolt at Shanghai.

Canada.

No Conscription for Canada.
Premier's Emphatic Declaration.

LONDON, January 19.
OTTAWA.—In the House of Commons Sir Wilfrid Laurier affirmed that it was Canada's spontaneous desire to do her duty and bring the war to a successful conclusion. He promised support in raising the Canadian forces to half a million. He emphasised, however, that this must not be the prelude to conscription.
The Premier in his reply dwelt optimistically on the immediate prospect, paying a tribute to the Canadians already having sent 20,000 troops and having 220,000 under arms. He emphatically repeated that there was no intention of introducing conscription.

Canadian Force.

Cost Entirely Defrayed by Canada.

LONDON, January 19.
OTTAWA.—In the House of Commons the Minister of Finance announced that Canada was entirely defraying the cost of the Canadian Expeditionary Force.

Montenegro.

Fall of Montenegro

Enemy Jubilation a Sign of Weakness.

LONDON, January 19.
The British Press takes a sober view of the capitulation of Montenegro and points out that the enemy jubilation is really a confession of weakness because they are triumphing at the submission of the remnants of the pigmy army of the smallest kingdom in the world which is the first of their adversaries to submit after eighteen months of war. Whereas Germany is weakening and the Allies, supreme at sea, are preparing a shattering blow at her vitals.

Surrender of Montenegro Premature.
Austria's Terms Unacceptable.

LONDON, January 19.
A French Official Wireless message says that the announcement of the surrender of Montenegro is premature. It is now announced that negotiations between the Austrians and Montenegro have been broken off, the conditions imposed being quite unacceptable to Montenegro.

It appears that the idea of a separate peace was quite repugnant to the Montenegrin army especially when it knew Austria's terms which according to the "Neue Freie Presse" provide for the deportation of the whole male population of military capacity and even women on the ground that many of the latter had been combatants or served on communications. Consequently the Montenegrin troops will continue to fight by the side of the Serbians.

Surrender of Montenegro a Fact.

LONDON, January 19.
The latest Message says:—
A Paris statement issued by the Montenegrin Consulate says that unfortunately Montenegro has had to submit to the inevitable. It may be taken for certain that the King and Government only yielded after the army had exhausted its last cartridge and even flight was impossible with the enemy on the frontiers and hostile Albanians in the rear. The conditions of surrender the details of which come from the enemy sources may be discussed interminably and approbation may be heaped on the unfortunate vanquished, but this in no way will detract from the sublime role played by the heroic Montenegrins in the great war.

Mesopotamia.

"Eye Witness" in Mesopotamia.
His Description.

DELHI, January 19.
The following message dated the 16 January 1916 has been received from "Eye witness" in Mesopotamia:—
After the Turks abandoned the position at Shaikh Saad a force attacked the enemy's new positions five miles above Shaikh Saad on the left bank of the river. The Turks were entrenched

TELEGRAMS.

on the banks of the watercourse which flowed into the Tigris here from Pusht-i-kuh hills. On the morning of the 13th the Turkish position was engaged by a frontal attack while a simultaneous movement was made round their left on the northern flank. The frontal attack pinned the enemy to their trenches during the day where they were exposed to heavy fire from our guns. Monitors on the river took part in the bombardment. Before dark both frontal and flanking attacks were pushed home with great gallantry over the ground void of cover and established a footing in the Turkish trenches. The enemy retired during the night and our troops now hold the captured position. The enemy have been driven back to a nook of the land between the swampy ground and the river five miles behind the position we have taken and 25 miles from General Townsend's force at Kut.

Hurricane has been blowing for two days making navigation difficult. The Tigris had risen four feet the stream having the colour of red brick. A large proportion of the annual rainfall which averages three to four inches, has fallen during the last week aggravating the hardships of the troops. Under these trying circumstances the whole force, British and Indian, have shown most commendable spirit and endurance. The enemy's losses were heavy. The Turkish General Bekir Sami Bey is reported dead.

Germany.

German Torpedo Boat Broken Up.

LONDON, January 19.
COPENHAGEN.—The German Auxiliary Warship mentioned yesterday was the Torpedo-boat "Ander". She has completely broken up.

No German Submarine.

Responsible for Sinking the "Persia."

LONDON, January 19.
The United States Ambassador in Berlin reports that no German submarine in the Mediterranean admits responsibility for the destruction of the "Persia".

United States.

Fordites Quarrel with Mr. Ford.

LONDON, January 19.
The "Daily Mail's" correspondent at Hague says that 75 Fordites have left for New York, Mr. Ford declining to pay their further expenses.—(C. & M. Gazette Cable.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta.

New Joint Stock Companies.

CALCUTTA, January 19.
During the month of November last six new Joint Stock Companies were registered in Calcutta with an aggregate authorised capital of Rs. 2,57,000. They include one banking and loan company, one trading company, one jute mill company, two tea planting companies, and one land and building company.

Punjab.

Lahore Special Tribunal.

Padri Murder Case.

LAHORE, January 19.
In the Padri murder case Mr. Tomkins, Deputy Inspector General, C. I. D., Punjab deposed about the investigation into the case. He discussed the case with the investigation officers on the spot, interviewed witnesses, ordered the arrest of three accused and submitted a report to the Lieutenant-Governor. He found witnesses in a state of terror and unwilling to give information and when volunteering information they insisted on its being kept secret. The confession which one Chainchel Singh had made ultimately turned out to be false. He formed opinion that the man was telling lie and he was also informed it was the habit of the people of Padri to make false confessions to baffle the Police. One motive of the false confession appeared to be based on the murder of Kapur Singh's grandson. Witness was cross-examined as to his enquiry and impressions and there was some discussion between the Counsels for the prosecution and defence as to the relevancy of the reports made by Inspector Amir Ali, the Court holding that these reports were not relevant.

Mr. Rehill and Honorary Magistrate Sher Baz Khan were examined concerning the identification parades and confession and Prem Singh's arrest with a revolver when the accused threatened the informers against him with the vengeance of the "Ghadri" party. The Court adjourned the case to the 24th instant to enable the accused, at their request to make their own arrangements for their defence in addition to the Counsel already retained for them by the order of the Court. The Tribunal also agreed to recall the prosecution witnesses for further cross-examination.

The special Tribunal will to-morrow proceed with the supplementary trial of the Lahore conspiracy case.

A Raid on a Lady Missionary's House.

LAHORE, January 19.
News has reached us that the house of Mrs. Pennell at Bannu has been raided by trans-frontier robbers. Mrs. Pennell was sometimes ago warned that such a raid was contemplated and that she might possibly be seized and held to ransom, and for sometime she had ceased to live in the house at night. On the actual date of the raid Mrs. Pennell was absent from Bannu. The robbers are reported to have made special enquiries about the Mem Sahib Mrs. Pennell, who is a widow of the devoted missionary Dr. Pennell.

TELEGRAMS.

Retrenchment in Patiala.

LAHORE, January 19.
The "Bulletin" publishes a report that as a result of the policy of retrenchment followed in the budget for Sumbat year 1972 in the Patiala State the services of 1200 men who were employed in several subordinate capacities have been dispensed with.

Burma.

A SECOND CASE AGAINST A PRISONER.

Prisoner Brought in Jail Dress before the Jury.

Counsel's Protest: Judge's Remarks.

RANGOON, January 20.
At the Chief Court Criminal Sessions to-day a novel point was brought into the Court of Mr. Justice Young by Mr. P. P. Ginwala, Assistant Government Advocate who was prosecuting in a robbery case against two Burmans the second of whom is undergoing sentence in another case. He was brought into the dock in a prisoner's garb. Counsel did not think that was the proper dress for the accused to be brought into the Court and did not know whether the Court would be justified in discharging the Jury, already empanelled in the interests of justice on the ground that they might be prejudiced against the accused. However time was asked for to look into the point. The Judge agreed that it was improper and granted an adjournment. When the Court reassembled Mr. Ginwala pointed out that the case must proceed as there were no provisions in the Criminal Procedure Code by which the court could discharge the Jury. The Jail authorities were able to defy what the Law laid down. The Law provides that the fact of the previous convictions should never be mentioned to the Jury, and yet by the production of the accused in jail dress that fact was brought home to them without proof. The Judge said that he had learned on enquiry that it had been the practice to bring up convicts in their jail dress. He did not know that it was a praiseworthy practice but there might be difficulties in avoiding it. He considered the Rangoon Jury sufficiently intelligent to know that they must not be prejudiced. Under the above circumstances he agreed that the case must proceed.

BRIEF TELEGRAM.

Bringing by sea or land into British India of any copy of the newspaper "Intiquam (Revenge)" in Persian or in any other language is prohibited.

Latest Telegrams.

Germany Short of Raw Materials

ALLAHABAD, January 20.
LONDON, January 19th.—News from several sources indicates that some German factories hitherto making munitions are now allowed to fill private orders. Letters found on prisoners indicate that certain munition workers are no longer working overtime. No official explanation of this change being available. Hopes are inspired that Germany is short of raw materials. (Pioneer Cable.)

The Thin end of the Wedge.

LONDON, January 19.
Mr. Bonar Law in speaking on the amendment to include Ireland in the provisions of the Compulsion Bill announced that men attaining the age of 18 in 1916 would not be admitted. It was possible that the war would endure sufficiently for these men to be needed, but if so, a great deal now not anticipated would be needed. He hoped he would not engender the suspicion that this was the thin end of the wedge by saying that the continuance of the war beyond the present anticipations would necessitate other measures to secure men. (Pioneer cable.)

Labour Hostility to Compulsion.

LONDON, January 19.
Apparently, Labour's hostility to the Compulsory Service is the greatest among the leaders of the movement. delegates to national Conference, executive Councils etc, and decreases as we descend towards the rank and file. One branch meeting of the railway men passed a resolution deploring Mr. Thomas, attitude and demanding the withdrawal of his opposition.—(Pioneer Cable.)

It had been arranged that Mr. Winstone acting President of the Welsh Miners Association, should preside at an anti-cruelty to children demonstration at Newport. The committee obtained another chairman fearing that Mr. Winstone's presiding would lead to the breaking up of the meeting. Some.

Labour leaders are demanding the so-called "conscription of wealth" as a corollary to compulsory service. The rank and file detect the falsity of this parallel. The papers so far generally have neglected to point out that the true parallel to a forced loan at an anti war interest rate would be the requisitioning of labour in munition factories at anti-war wages. Unless this neglect is promptly repaired there is a danger of the false parallels being tacitly accepted even outside labour circles.—(Pioneer Cable.)

TELEGRAMS.

Delhi.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 19.

The following telegram dated the 18th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Count Tisza in the Hungarian Parliament announced that Montenegro agreed unconditionally to surrender.

The British report the making of a combined attack with bombs, rifle, grenades and trench-mortars at Givenchy, and also an effective bombardment north of Ypres.

The French report the repulse of an air raid on Dunkirk. The French artillery caused considerable damage in various parts of the front.

The Russians report German air-raids west of Riga and Dvinsk and Russian artillery activity in the same region.

The Italians report the bombardment of a fort in the Seebach valley, destroying a cupola. In Carso no change is reported.

Removal of Dutiable Goods Prohibited.
Foreshadowing New Budget Proposals.

DELHI, January 19.

The Government of India:—Department of Commerce and Industry-Delhi the 19th January 1916:—

A Press communique says:—The Government of India have been apprised that the withdrawals of dutiable goods from bonded warehouses have been commenced on a large scale by the importers who apparently anticipate that the enhancement of import duties will form part of the proposals of the coming budget. The Government are naturally not at present in a position to announce whether the supposition is correct, but they do not think it desirable to permit such procedure by persons, who endeavour to forestall the possible future action by the Government. They propose therefore, to follow the analogy of the procedure recently adopted in the United Kingdom and an ordinance has accordingly been issued restricting the issues of dutiable goods to a reasonable amount. The ordinance will be worked on the general lines subject to due discretion on the part of the Collectors of Customs of permitting the issues to an extent not exceeding the removals, which might reasonably be required for ordinary trade purposes. For similar reasons and in view especially of the large speculative removals of salt last year the Ordinance has been framed to apply also to the removals of dutiable salt.

A Gazette of India extraordinary publishes the text of an Ordinance to take power to prevent the clearance for Home consumption, whether from a ship or from a warehouse of dutiable goods, the demand for which is excessive having regard to the ordinary course of such transactions and to take power to limit or restrict the clearance or removal of salt from salt works. "Whereas an emergency has arisen which makes it necessary to take power to prevent the clearance for home consumption, whether from a ship or from a warehouse of dutiable goods, the demand for which is excessive, having regard to the ordinary course of such transaction, and to take power to limit or restrict the clearance or removal of salt from salt works, now therefore in exercise of the power conferred by section 12 of the Government of India Act the Governor General in Council is pleased to make and promulgate the following ordinance:—Ordinance No 2 of 1916 "(1) This ordinance may be called the dutiable goods and Salt Ordinance, 1916. (2) All words and expressions used in Section 2 of this Ordinance and defined in the Sea Customs Act 1878 shall be deemed to have the meanings respectively attributed to them by that Act. Salt work means any place where salt is kept and issued subject to the control of the Government. (3) If in the opinion of the Governor-General in Council such a course is desirable in the public interest the Governor General in Council may notwithstanding anything to the contrary in the Sea Customs Act 1878 or any other law for the time being in force by an order in writing authorise the Chief Customs officers or any Chief Customs officer to refuse to allow clearance for Home consumption whether from a ship or from a warehouse on payment of duty of any dutiable goods where in the opinion of the Chief Customs officer the demand for clearance of such goods is excessive having regard to the ordinary course of such transactions. (4) The Governor-General in Council may in like circumstances to those referred to in Section 3 and notwithstanding anything to the contrary in any act relating to salt revenue or any other law for the time being in force, by an order in writing authorise any persons having control on behalf of the Government over salt works to limit or restrict in such a way as such person thinks fit the clearance or removal of salt therefrom notwithstanding that all sums due or leviable in respect of such salt have been paid. No Court shall call into question any order made under this Ordinance and no suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against any person for anything which is in good faith done or intended to be done under this Ordinance or any order made thereunder.

Liners Conference at Calcutta.
Government's Acknowledgment.

DELHI, January 19.

The following telegram has been addressed by the Government of India to the Liners Conference in Calcutta:—

The Secretary of State for India has asked the Government of India to convey the thanks of His Majesty's Government to the firms of the Liners Conference, Calcutta, who have aided to provide freight on favourable terms for shipment of war bags and for their ready and patriotic compliance with the wishes of the Government.

Bombay.

The "Persia" Disaster.
Survivors Interviewed.

BOMBAY, January 19.

Some of the members of the suite of His Highness the Maharaja of Kapurthala who were among the survivors of the "Persia" also arrived by the "Medina". His Highness had booked his passage by the "Persia", but

TELEGRAMS.

at the last moment changed his mind and sailed from "Genoa" for Port Said in a Dutch vessel. A member of the suite of His Highness said that their experiences were thrilling and terrible. They were all having a chat on various subjects when they heard a noise caused by an explosion. They knew then that everything was over with the ship. They put on their life boats, which were being lowered. They were all accommodated in boats, and after 30 hours exposure they were picked up by a mine sweeper and eventually reached Alexandria. Their first meeting with His Highness was a very pathetic one. His Highness deeply mourned the loss of his beloved retainers. His Highness's valuable jewellery, clothing and other articles on board the "Persia" have been lost. The value of the jewellery is alone estimated at about Rs. 75,000.

Mr. Grant Interviewed.

One of the survivors of the "Persia" Mr. Charles H. Grant, interviewed, said that he left New York on the 4th December and sailed from Tilbury Docks on the 18th. He was coming out to India to take up the appointment as agent of the Vacuum Oil Company at Calcutta. The other American gentlemen on board was Mr. Robert McNecley who was to take up Consular duties at Aden and was drowned. Mr. Grant said that they had a fine voyage until they reached Malta. At this station they heard that a big Japanese liner "Yasaka Maru" had been torpedoed. This news caused some anxiety among the passengers, but as a rule all were silent, and the subject was not discussed or alluded to.

The Captain of the "Persia" however, apparently as a precautionary measure ordered a "Boat Drill" on Wednesday the 29th at 10-30 a. m. During this drill every passenger was allotted a seat in a life boat so that in case of accident they could easily rush in and take their place in a life boat without hesitation or confusion. On the afternoon of the 30th at five minutes after one when Mr. Grant, Mr. McNecley and others were at lunch and chatting as usual, they suddenly heard a loud report. It was a loud dull sound and came from the broad side of the ship. The room was immediately full of smoke and those at the table, realising that the vessel had been torpedoed, rushed to the cabins to fetch their lifebelts. His first thought was to find the life-boat that had been assigned to him and when he reached the star-board, he found that five (not six) life-boats had been launched. The vessel, meantime was listing heavily and the life-boats were in danger of being sucked in. Mr. Grant, therefore, clung for some time to the star board railing, and soon realised that he was being sucked in. The ship then suddenly sank and Mr. Grant said that he found himself being dragged into the depths of the sea. It was, he said, a terrible experience. He struggled hard and tried his best to get to the top and noticing a life-boat close by he swam up to it with greatest difficulty because in the meantime his left foot had got entangled in some of the ship's ropes, and he tore off the shoe before reaching the boat. He drifted for a couple of minutes among the wreckage. The "Persia" according to Mr. Grant, sank within five minutes after it was torpedoed. When he was rescued he noticed only four life boats. Three boats were with great difficulty brought together and roped.

Referring to his experiences in the boat Mr. Grant said that they were in it all Thursday afternoon, Thursday night and all day on Friday. Between 6-30 and 7 P. M. on Friday evening they were picked up by a mine sweeping trawler the "Mellow". The life boat, according to Mr. Grant, had some biscuits and a peg of water in it. They ate on Thursday night, nothing and on Friday morning they had a biscuit each which was rather hard to negotiate. None of them drank any water as they were anxious to keep it in reserve, being uncertain as to the period that would elapse before they were rescued. They were practically over 30 hours without any drink.

On Board the "Mellow" they were made as comfortable as possible, and it was a great relief to Mr. Grant and his fellow survivors to be again on a vessel which would soon land them at Alexandria. They were when picked up about 400 miles from Alexandria. From Alexandria they were sent to Port Said, and on Sunday the 9th January they were comfortably accommodated on board the "Medina".

Speaking of the behaviour of the passengers, officers and crew, Mr. Grant said that they all behaved beautifully. He admired the general calm and brave look of the whole gathering on the deck. There was no rush or any attempt to forestall others. Women and children were first thought of by everyone. Mr. Grant paid a well merited tribute to Indian lascars who he thought, had behaved well and tendered every help to the passengers ladies and children. They are a "plucky lot."

Questioned whether he or any other passengers had seen the torpedo Mr. Grant replied that the only person who was able to say anything on the subject was Mr. Wood, Chief Officer of the vessel, who was on duty. Mr. Wood saw the wake of a torpedo about 10 yards away from the vessel.

Mr. Grant had a hearty laugh when he was informed that Austria in her note to America had suggested that the sinking of the "Persia" might have been due to an internal explosion or a mine. Mr. Grant was sure that it was an enemy's torpedo that struck the "Persia" and added that no warning had been given. He had already sworn an affidavit to that effect at Alexandria.

Among the Indian survivors were three assistants of the firm of Dhanumal Chelaram of Bombay namely Messrs. Ramchand Ratanchand, Nerumal Permandand and Vishnuda Gopaladas. Mr. Ramchand and interview said:—We boarded the "Persia" on the 22nd. As no P. and O. boat was hitherto sunk we felt that the voyage would be safe. There were two guns on board but no cruisers in escort. On the 30th we went to lunch at 1 o'clock. We had hardly a mouthful when we heard a noise and felt a shaking. Everybody ran out. I too rushed up on the deck and saw a dense smoke all round and splinters of wood scattered about. I ran down to my cabin, put on my life belt rushed up again and got into a life boat which was being lowered. One of the ropes of the boat was unloosened but the other was not. The man at it

TELEGRAMS.

had no knife. So the boat turned on one side and we all fell in water. I came up as I had a life belt on. After drifting for half an hour I saw a boat near by, went up to it and was picked up. I gave no thought to my belongings or to my brother-in-law, who was my cabin companion. We were all anxious about our own lives and could not think of anything else. I did not see any other steamer being torpedoed. We were six Sindhis in the boat, two Kapurthala men, some lascars and the rest Europeans including four ladies in all. We received a biscuit each and two or three ounces of water, but we did not feel any liking for eating as the sea was rough and many of us sick. The night was most terrible. We did not know where we were going. The next day at 7 in the evening we were picked up by a gun boat which took us to Alexandria by Sunday, where we were met by the British Consul who asked me to come to his office on the following day. I went to the office of my firm at that place. Subsequently I went to Port Said and boarded the "Medina". We received 30 shillings a day from the P. and O. Company besides hotel charges.

Mr. Vishnudas Gopaladas of the same firm, who had boarded the "Persia" at Malta said that on the day she was torpedoed he was lying sick in his cabin. On hearing a noise he put on his life belt.

Bombay Share Market.

BOMBAY, January 19.

There were more sellers than buyers to-day and the market in cotton mill shares which closed weak. Stringency in money and general depression in yarn and slight falling off in the demand for cloth is accountable for the decline in the rates. Centrais declined to Rs. 1970, Madhowjis to Rs. 1297½, Standards to Rs. 1027½, Colaband and mull to Rs. 1360, Davids to Rs. 475, Hazubhoys to Rs. 425, Indore Matwa to Rs. 240, Indian bleaching to Rs. 146½, Currimoochys to Rs. 225 and Swadeshis to Rs. 1490. Bank and Press shares were neglected. In miscellaneous shares Bombay Burmahs declined to Rs. 92½. Tata Iron and Steel (ordinary) were at Rs. 107 and (deferred) at Rs. 276½. Tramways declined to Rs. 215½. 3½ percent Government paper was steady at Rs. 80 and small pieces at Rs. 80-8 for buyers.

United Provinces.

Australian Contralto's Experiences Near
Liege.

A Thrilling Narrative.

LUCKNOW, January 19.

Madame Marion Kemp, a celebrated Australian contralto, gives the "Indian Daily Telegraph" the following thrilling narrative of her experiences near Liege. "In August 1914," she said, "I went to Pepinster, intending to stay there till September. Pepinster is right up in the mountains on the German frontier, half an hour's ride from Liege. I saw the whole mobilisation of the Belgian army, a sight never to be forgotten, but even at that time up to within the day of the declaration of war the Belgian people would not break the treaty, especially as they had given out in paper that they would respect its confidence was amazing. It was on Sunday, the 3rd August, that we first realised that danger was imminent. They said that the mobilisation was only to protect the frontier. When the midday paper came we learnt that Belgian and German troops were lined upon their respective frontiers, and shots had actually been fired by the Germans. Then it was everyone for himself. I received wires from London saying "Get out of the place at once or else you will never get out of it at all." The Station Master said that it was quite true, and if I wanted to get out I would have to leave by the first train because all lines were commandeered. That night (Sunday) the whole place was in panic. There was a great German balloon hovering over our hotel, and aeroplanes from Germany came all over Belgium. Although war was not declared till the following day, shots were actually fired across the frontier. It was then that the Belgians believed that Germany had warlike designs. They thought Germany would enter France through Luxembourg and would leave Belgium alone. On the 4th August I left by the first train for West-end and we passed right through Liege, where hostilities were in progress. It was only by the guarded railway line that we got out at all. It was an awful sight to see. Three days after I left, Pepinster itself was invaded and ransacked. Verriers, a town only a short distance away, and Visa were also bombarded and burnt down. All these places are around Liege. The very day after I left every railway line in the vicinity was blown up by the Belgians. It was a strategy to do that, Pepinster was a great junction for all overland express trains. Friends who could not pack up at a moment's notice are there to-day. They are being fed by the American Embassy. Fortunately they are rich people but what money they had they have had to give away to the peasant population on a verbal promise that it will be given back after the war. All the Belgian papers were stopped on the 5th August. They know nothing of the war except from the German standpoint. Another day and I should have been there still. I had my nurse and my little child with me. The crops in the country were magnificent, and at that time all old women and girls were bringing them in. It was going across the continent that I first realised what it was to be a British subject. Everywhere, although the Belgians were distracted, they looked to England for help. In spite of all that was happening, they seemed to say "England will come England will save us." It was the one cry that England would help them out of the difficulty. It is seldom brought home to us to realise what it is to be a British subject. We passed right through beautiful Louvain up through Bruges to Ostend. We expected to catch a channel boat to London that night, but found it had left overloaded. I had to stop at night at Ostend. By that time the war was in full swing. There again the same feeling for the Britain arose. By the time we got to Ostend, a matter of three hours Germany had officially declared war on Belgium, although shots had been fired on Sunday the 3rd. We were the last to get on boat on the 5th. In the whole of my experience I did not lose a single thing. Other people, however, were not so fortunate."

TELEGRAMS.

Benares Conspiracy Case.

BENARES, January 19.
This morning the Commissioners concluded the recording of the accused's statement in the Benares conspiracy case. Accused Dharam Singh, reservist, 7th Rajpur, denied the allegations against him and added that he had obtained fifty recruits for his regiment and was awarded a reward of Rs. 50. Accused Jadunath also a reservist in the same regiment denied the allegations against him and stated that after his discharge he sent his brother, his cousin's son and his brother-in-law to serve the Government in the army and they were still serving in the army.
Mr. Chatterjee applied to the Court to discharge the accused Robinra Sanyal on the ground that there was hardly any evidence against him. The Court pointed out that charge had a bed framed against him, and declined to entertain the application. The defence then examined, Makhan Lal Sen of Calcutta, who is at present under internment and he denied having introduced Sachindra to Shashanka who was convicted in the Raja Bazar bomb case. He said that he was an advocate of spiritual regeneration and his views as expressed in a pamphlet published by him were approved by Mr. Hutchinson the then D. I. G. of Bengal. He was cross-examined at length after which some defence witnesses were examined and the Court adjourned until to-morrow.

South India.

Coonoor Abduction Case.

COIMBATORE, January 20.
Mr. Norton continued his address yesterday the Court being crowded. He made several observations regarding Marie's letters and in connection with the letter written by her to Lavocah he stated that that phrase contained in it "I trusted Mr. A. R. R." proved Marie's acquaintance with him. There were other passages in the letter which went to prove that Marie rejoiced in her captivity, and that the letter itself contradicted the case for the Crown. Dealing with the letter, the envelope of which is alleged to have been suppressed Counsel submitted that Marie had admitted writing it but glossed her statement over by stating that she wrote it apparently under the dictation of Mrs. Newman or the influence of drink. The address on the cover was "Gardener Rungaswamy" and began "My dear Rungaswamy." It referred to his client there was no case of rape. The letter proved that Marie was a free agent at the Connemara and it shattered the case of wrongful confinement. The Sub-Inspector, to whom the letter and envelope were given, had never been called as witness, and he inferred that the Police did not produce the envelope because it referred to gardener Rungaswamy. The other letters as well proved that there was no wrongful confinement. She had the advantage of channels with the outside world so as to be able to write to her sister, but she did not use them. Marie's visit to the Cochin Rajah's agent at the Elkhill, her stay at that place for the night when it began to rain, and her subsequent return to the Connemara Cottage shattered the story of wrongful confinement and the theory that she wanted to return to her sister. She took no advantage of any channel of access to her relatives. Marie had choice between captivity and freedom, but chose the former and returned to the Connemara.

Counsel next dealt with the letter written to himself by Marie, and submitted that the story of the prosecution could not be placed side by side with all these letters and survive the application of common sense and common experience. The case was broken by the letters themselves. Counsel in making a passing reference to Adolphe's complaint to the Police on the 8th September said that no indication was given of the existence of this document and he was not given an opportunity for cross examining Adolphe Reilly. Regarding Marie's letter to Miss Deciset Counsel argued that the police did not trouble to recover that letter and produce it in Court. He remarked by way of hypothesis, that the police did not do so because that letter would have explained away the fact why Marie was at Connemara Cottage. Nor was Miss Deciset called as witness.

Counsel submitted that Adolphe's complaint of the 8th September was never shown to the Magistrate countersigned or even entered in the police diary. The complaint was said to be an embodiment of Adolphe's knowledge. It was produced in the Lower Court but not filed and Adolphe not being examined on it, he could not cross examine her. Regarding the story of "drug" administration in this complaint Counsel stated that this information did not see the light of day before the 8th September. There was internal evidence to show that this document was a concoction. It was like the old story of the hands of one but the voice of another. The complaint seemed intrinsically with suggestions of concoction and fabrication. No date of rape was given and another transparent contradiction of evidence was that given by Marie. In the first court she said that the drug was administered in the bedroom. In this court she said in dining room. Counsel submitted that this was important because she wanted to impress upon this court that she was carried away from one room to another, and thus to accentuate and emphasize the effect of the outrage. Evidence of three witnesses showed no wrongful confinement at Star Villa, and evidence of same showed that she was not locked in the godown. The whole story of wrongful confinement stood upon the uncorroborated evidence of Marie, which was shattered by her visit to the Cochin Agent. Further she denied 19 statements made in the complaint to the police. With cool, shrewd and discounting evidence, she was prone and willing to commit perjury to convict another man.

The deposition of Dr. Achutan proved her statement about medical examination to be false. Counsel explained that Violet's fainting in Court was due to the fact that she had reached the crucial point of her evidence. Her conscience was stirred with sense of remorse, because she purchased her peace by the arrest of Rungaswamy. Counsel described Honeywell's evidence as a figment of the imagination, and was simply supplied to show Rungaswamy visited Connemara. It went to show the unwholesome evidence and the class of witnesses the prosecution had got.

TELEGRAMS.

Mr. Ramasamy Iyengar on behalf of Mrs. Newman the second accused, then addressed the Court and said that he would present the legal aspects of the case. His first contention was that Violet Reilly could not be examined as a witness as she occupied the position of an accused.

The Court interrupted saying that the objection should have been taken before she was examined as a witness.

Mr. Ramasamy Iyer said that it was not necessary to do so. There was nothing as a stoppel with regard to the point of law.

On the Court saying that they had only given a ruling he dwelt upon the second aspect regarding Violet's evidence, viz., that in Law no credibility could be attached to her evidence. Her position was that of an accomplice and unless there was sufficient corroboration it would be legally unsafe to rely on her testimony. Her peculiar position had also to be borne in mind that she was helpless, and had to purchase her liberty at some cost and that she did so was patent. Curiously enough, she continued to be an accused for some time more. In police records all that portion of Adolphe's evidence wherein she spoke of what Marie had told her after her alleged rescue was inadmissible.

Public Prosecutor:—Your Honour overruled that objection.

The Court:—I recorded the evidence. But I do not recollect if I recorded any objection.

Mr. Ramasamy Iyer pointed out that neither under section 157 of the Evidence Act nor under section 8 could her narration of what Marie told her be admissible.

He dwelt on the delay in Marie's disclosure to her sister and quoted authorities regarding the inadmissibility. He dwelt upon the charges against his client and said that without rape there was no abduction. He referred to the delay in bringing out rape which had not been mentioned in court even as late as the 2nd October. He dwelt at length upon the improper procedure of the Police regarding the making up of the diary, and sending a report to the Magistrate and state that there was ample evidence to prove that the police officers disregarded the Procedure Code so flagrantly as to bring them within the Penal Code. He also referred to Mr. Loveluck's searching Mrs. Newman's house on the 8th September without any search warrant, and without having any complaint. The Public Prosecutor had insinuated that there was delay in the production of documents by the defence, that was very unfair. The defence had no obligation to bring all their documents before the case came on in the sessions and particularly so in the case where the police had clearly suppressed the documents given to them. The other documents would have shared the same fate if the police got hold of them. Rape will have to be given up and with regard to abduction there was no legal proof of conspiracy, or participation or of subsequent aiding. That illicit intercourse was intended was attempted to be improved by the introduction of the said boys. Counsel then analysed the evidence on this point and said that it was absolutely worthless. The Cochin agent was put up to speak upon a suggested intercourse with Marie at the time when clearly Marie was away safe in her home. After dwelling on other evidence he closed his address by stating that rape was an easy charge. He quoted Lord Hales and concluded by quoting the principle of the presumption of innocence.

The Court adjourned for the day.
Mr. Norton left by mail for Calcutta.

కూ నూ రు కే ను

మేరికి జబ్బుగనంబడే మానభంగ మొనర్పబడెనని వేరగజగ తెలియజేయక పోయెనుని ఎదోల్పెను తెలియజేసిన అంశము అబద్ధము. దాక్కడ ఆమెయొక్క నిర్ధారణ మయ్యెను. 11 వ ఆగస్టు లేదని ఈమె వాంఛింపబడి మునిగింది. పై ప్లేడరును కేరికినిగాడు. కుటుంబముయొక్క శిష్టమును గుహాని జూయందులూయరునకునూడ వాంఛింపబడి ముచ్చుటలేదు. వాకడగాను ఎదోల్పెనునకు తెక్కలకాపిరి. ఆప్రేక్షనని ప్లేడరు మైనది. కయెలెటు నమృతము నపేతుకము కాదని దజాప్తచేయగలది ఈరదొకడే. ఇట్టి సభ్యునకు ఆసామి విచారించబడలేదు. మేరికి కొంతకాలాని రాకలమైనది కయెలెటుకను జరచిన కారణము విశ్వాసార్థము. ఎదోల్పెను క్రధమ మానసుండి అప్రమేయతో బయలుపడెదలెను. 24-వలేదని వాకడ గారి కచ్చేరియందు పోలినునారి జాటకము ప్రారంభమైనది. అదినుకనే న్యాయమేదొరసానిమేరు లైట కీడ్వబడినది. ఆరెస్తులభృత్యులు మానభంగమునుగూర్చి మేరికలన వాంఛింపబడి కట్టకొనలేదు. లభ్యులకు కయెలెటును ఆరెస్తుచేసి నబుజెయింపబడు తీసికొనిపోయెను. తరువనుప్పుని జమార్త గారకముగ బ్రేక్షకుచుండిన స్త్రీ-ఇరువురు దృఢకాయులగు ఆండ్లగూ పోలి ను ఉద్యోగం నడుచుచి క్కెను. ఆరైని సబుజెయింపబడు కౌని పోబడినది. రంగసామిని నూచించిన ఆమెకు బామిను దొరకగలదు. ఆమె జాబ్బులమను వాగ్దానినది. ఇది కోర్టులో దాఖలు చేయబడలేదు. ఆమెసిరినియక యాలోచింపుడు. రుద్దిలేడు. నరకక్షియ వాకెవ్వడనులేదు. రంగసామినిగూడ తేర్చి ఎల్లైన తప్పించుకొన నలయునను ఆకమాత్రమే ఆమెకు గలిగియుండెను. దొరతనముజూరు వ్యాయముగ నుంచరింపదలచినచో కాగితములన్నిటి క్రిమముగ దాఖలు చేయదురు. కాని వారల్లోగొరక ఒకదానిమొక నోకదానిదాని దాచ

వారంబించిరి. ప్లేడరునుకేమిచేయుటకును దోషినిదిగాడు. బామి నునై విడుదలచేయునపుడు మేరి ఏమిచెప్పెనో ఎరుగగలెని. బామినులోనున్నపుడే, సాక్ష్యమిచ్చెను. నేరారోపణమొకటి ఆమెకు బాంబియామండెను. నయెలెటును విడుదలచేసినయెడ ఆమె ఎటులా నర్చునో ఎవరికిని తెలియజాలదు. 27 లగాయకు 30 లేది వరకు బామినుదరఖాస్తు విచారింపబడినది. అప్పుడైనను మానభంగము మాట నూచింపబడలేదు. మొదలయగదా బామిను దరఖాస్తు దాఖలు చేసినదని కోర్టువాని ప్రశ్నించెరి.

ఫిర్యాదీలు 876 కేక్ మనులను ఫిర్యాదున జేయమనిరి. కోర్టువారికి తప్ప నమబామిని బంపిరి. 4వ ఆక్టోబరువరకు మానభంగము అను ఊసేలేదు. ఆసాదు లభ్యులకు గారు దాని స్పష్టించి ధృవపరిచిరి.

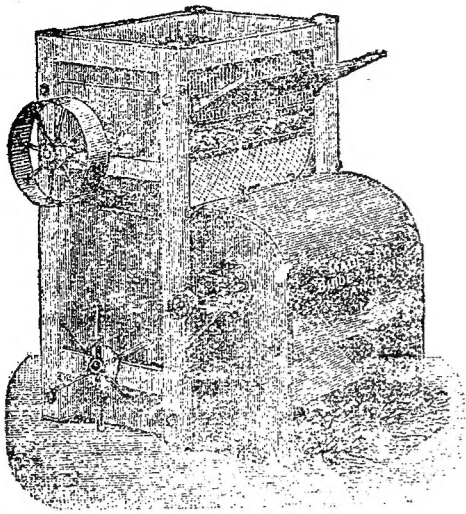
అనంతరము వారోటను గారు కన్యాసారణమునకు నుంబంధించినసాక్ష్యమునుకేరించెరి. మేరి ఉడికమండలముకెల్లటఅనత్యమని బ్లాటెయి, కేరినులసాక్ష్యము, రజాపు చేయించున్నది. మేరి తెలియజేసినదంతయు అనత్యము. ఆమె మారి రంగస్థిను ప్రేమించియుండెనని సంపూర్ణముగ దజావయ్యెను. ఫిర్యాదులు కొందరుసాక్షుల విజయము మునిరి. అందుమాలమన కయెలెటుకథ ప్రువబరచు నవ కా కే ములు నకొంచినది. ప్రాచుల్యలో మేరికి స్వేచ్ఛకలుదు. అటు నుండి లెక్కలు జేయించుండెను. కోర్టు ఏ కేంట్లు నవోయెనున తని ఆప్రేని రాబట్టుకొనుట కేమి బయలుపడెనెను. ఈసంబంధముననే ఈరది 14 వ ఆగస్టులేదని వాకడగారి కచ్చేరికి కచ్చెను. కావలసినంత పురుషులతో ఇప్టాగోప్సి స్వచ్ఛందముగ విచారింపవచ్చునను సుద్రేకముతో మేరి ప్రాయవిల్లానుండి బయలుపడెనెను. కుదుపులతోనున్న ఉత్తరముతోనే, మేరి తనయుత్తరములన్నిటిలో నొసర్చిన నిర్ణయ వోషములు కలవు. లభ్యులకు గారి కేమి వాగ్దానిని ఉత్తరము చొప్పున ఈమె ఆగస్టు 11 వ లేదని వాంబోయినదని స్పష్టమగుచున్నది. కయెలెటునకు చెప్పబడినది వాక్యములే చాల వాగ్దానములైనవి. ఈయుత్తరమునే క్రధమంశితంప నెవ్వరినిదొరకొని ముండిన నిన్నిదిగములు క్కెయి కాకుండియుండెను. ఈయుత్తరము కేమును ధ్వంసమునరించి నది. ఈయుత్తరమే చాలాను. సాక్ష్యముక్కర లేదు. ఇతర కాగితము లక్కరలేదు. దీనిబలము ప్రాయద్దయని విడుదల చేయదని వాదింపగలను. ఆవులకును నంతోపవరుకును కయెలెటు అనత్యబ్రయాణము నొనర్చినది. పోక్సెకులు వ్యాయముని తిర్యాగమును చెప్పకుండుటకు లభ్యులకు జూరిమనుముల ధృమింపజేసెను. ఆరెస్తు ఆకన్యను అపనాసిరనుగ చేయుటకు తెను దీయలేదు. రంగసామిని కేషింపజేయుటయె ఆరెని సంకల్పము.

“ఈవిషయము కయెలెటుతో చెప్పదద్దు” అనువాక్యమునుబట్టి కయెలెటునవోయెనున రంగ సామి జేసినది అనుటకు ఆధారములేదు అనిఆరెస్తు వాదించెను. ఇంతటనేకీ విచారణ ముగిసెను.

కూనూరుకేనులో మొదటి ముద్రాయొ కత్తునున వార్తను గారు కడెంబుసారి వాదించెరి. ఆయునవాదమును వినుటకు చాలమంది కోర్టుకువచ్చిరి. ఈకేసునకు ముఖ్యాధారము కయెలెటు కన్యసాక్ష్యము. ఆసాక్ష్యము నమ్మదగి యుండలేదు. దానితో కేసంతయును పోయినది. అనిఆయునదీని ఆసాక్ష్యమునమ్మగూడదనుట కాధారములనుమానిరి. మానభంగమును విశ్వసించుటకు ప్రత్యేక సాక్ష్యములేసేలేదు. కయెలెటుకన్యకు దురుద్దేశములేదని లభ్యుల గారు చెప్పిరి. రంగ సామియే పోల్కొన వలసిచెసి ఫిర్యాదీలవాదము. కయెలెటుకు దురుద్దేశ మున్నదని స్థిరపడిన గాని రంగ సామికి నేరమారోపింపబడిలేదు. ఆమె నిర్దోషియనిచో రంగ సామి ముగూడ నిర్దోషియేయగును. 108 (8) నెక్లములు యేమని వ్యాయాధితతి యడుగగా మేరికి యాకోధ చేయమని రంగ సామి కయెలెటును కోరెనా అట్లు కోరెననుటకు కయెలెటుసాక్ష్యమేగాని నేరు ఆధార మేదెన కలదా యని వార్తనుగారు ప్రశ్నించెరి. కయెలెటుసాక్ష్యమును మీరు నమ్మదలచినచో ఆమె చెప్పినదాని నంతను నమ్మకలేకుగాని ఫిర్యాదీల కనుమాలముకు భాగమును మార్చిమే నమ్మకు యందర్భము కాన అవిశ్వసియమగు సాక్ష్యమునై మొకని కి కేకుచిధింపరాదు. కయెలెటు రంగసామితో కృత్రిమించుచున్నదని రెండుమానములకు పూర్వమే లభ్యులకు గారు గురుదురు. అనంగతి అందరికిని తెలిసి పోయినది కాని రవాస్థమేమియునులేదు. నల్లకాడు తెల్లస్త్రీతో కృత్రిమించుటకు సామానించుటయొ యని లభ్యులకు గారి కాగ్గి నామ కలిగినది.

Bhide & Sons Sangli (Bombay)
Manufacturers of Improved
Ground Nut Decorticator or opener.

వేరు శనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధినొందినయంత్రము

ఈయంత్రము వేరు శనగ కాయలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపల పప్పును పగుల గొట్టుటకు భ్రమింపబడును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానులందు భాగముల పరీక్ష నిడదెసినది.

మాయంత్రమును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము.

విశేషములు తెలుగు భాషన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాకు వ్రాయించును.

బై డె అందు సన్ను, సాంగ్లి - బొంబాయి.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యద్దర్శన మానముల నెరుంగ కోరికగలదేని మాకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్భుత మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మాకు వచ్చి యున్నవి. స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను తెలిసికొనగలరు. దూర క్షణముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమములు, యుద్ధనమాచారములు, వర్తకమున లాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరిత్యాగలితములు, ఉద్యోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యద్దము తృప్తికరముగ జవాబు ఇచ్చును.

అద్ద చక్కని సీమ అద్దము	6	0	0
సీమ అద్దము	8	9	0
సామాన్య అద్దము	2	9	0

ఈ ద్రవములు అంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆమాభాయి వాగ్భిజీ ఫటల్,

కరంసాద్. ఆనందమార్గము గా, కైరాడల్

Ashabhai Vagbhijee Patel, Karamsad.

Via Anand Kaira District

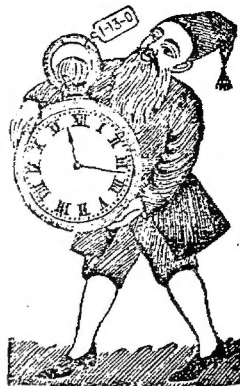
బహుమతి

జేబుగడియారము రు. 1-13-0.

ఈ జేబుగడియారము నిది కలకు 8-8-0 కలకు అమ్మచుం టిమి. బీదసాదలందఱును కొని యానందింతురనియు, మా కంపెనీ వేరు ఎల్ల రు దెలియుననియు నుద్దేశించి అర్జ మెలమగా 1-13-0కు విక్రయించెదము. ఇది చూచుటకు సొగసుగ చిన్నదిగ నుండును.

5 సం॥ముల గ్యారంటీయిత్తుము.

తెలుగు నవలలు.

1. శీలా 0-0-0, 2. యశోదర 0-0-0, 3. మిత్రవ్యాస 0-0-0, 4. నవోదయ 0-0-0, 5. వనోదయ 0-0-0, 6. జగదేకరంభ 0-0-0, 7. కోడండ్ర ప్రలాపము 0-0-0.

నా. మునుస్వామి మొదలియూర్,
6, మెకటేశ మేస్త్రీవీధి, మదరాసు.

శృంగార నాటకములు.

1. సాత్యాజిత్ పరిణయము వెల 0-8-0
2. సుధర్మ విజయము. (రెండవభాగము అచ్చులోనున్నది). 0-8-0

గ్రంథకర్త:—
ముల్ రామరాజ్ శ్రీ బి. సీతాపతిరావు పంతులుగారు,
బి. ఏ. బి. ఎల్., డిప్రీట్ల కోర్టు వకీలు, బెజవాడ.
కావలసినవారు గ్రంథకర్త గారికి బెజవాడకు వ్రాసికొనుదు.

కలరామాత్రలు

కలరా ప్లేగువలెనే. ఒకవిధమైన అంటుజ్వరము; ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువుపైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. ఈ పురుగులు శరీరములో జీర్ణ కర్మమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు లోపల ఇమిడి వెంటనే విషపురుగుల జంప్రపారంభించి, వాంతిశ్లేషాల తగ్గించి, మూత్రము వెడలించి నాడికిపుష్టి కలుగ జేయును. వెల 0-8-0 అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు

THE [Phon 341]

HOTEL CLARENCE.

GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Book your orders for Xmas & New year Cakes early;

Our Decorations and Ornaments special this Year

Xmas toys and Fancy Boxes for presentation are for sale.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

“మెక్ కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును

ఈ యంత్రము నడపుటకు నీ పిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు.

చిన్నయంత్రసహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారు చేయింపబడినది. పంపులను, రంపపుయంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చయంత్రములను, మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలడు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములు చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మావద్ద స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.

వెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా కిట్లు వ్రాయును.

బెస్టు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

వేరు శె నగలను ఒలుచుయంత్రము.

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప ఓక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు

వేరు శెనగ కాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ

కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది.

కావలసిన రకమును తెలియపరచి నట్లయిన ఫరలు తెలియపరచబడును.

సామాను వర్తకులయిన

చేసి నష్టయి చేయబడును.

గోజు 1-8 12 గంటల కాలమునకు

80 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు

చేయుటకుగాను మూడు తరగతులుగ నిర్మింపబడి యున్నవి.

చిరునామా—బీ హై ఫ్రాండరి లేక ఓక్కుకంపెనీ, నెం॥ 9, బ్రాడ్వే మదరాసు.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయీయల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో కర్పించబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు ఇట్టి గ్రంథ మిదిగల కాంక్షమన మఱియుకటి లేదు. ధీల రేఖలు వైండు 0-12-0 కాలికో వైండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రకట ముచితము. వలయువారు:- శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేనామ, నిక్కాక, కుక్కనమ్మ, అతిమాత్రము, మాంబి మిక్కిలిబలమును ధాతువువీధి, రక్తవృద్ధిని, యావః కుభమను, సంతానప్రాప్తిని, సరములపటుత్వమును కలిగించు కరత్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులి డబ్బీలు. 1-0-0 ఆయాశ్వేద సమాజ్, పొంబూరు, గుంటూరు జిల్లా.

మోటారు బండ్లు

మోటారు వైకిట్లు, కాన్సు, ప్రయాణీకులకు సర్వినీ కాన్సు, కాలినినవారు ఈ క్రింది అడ్డముట్ల వ్రాయును. ఈ కంపెనీవారు ఆంగ్లము, విశేష కాలము నుండి మోటారు వక్రమున ప్రసిద్ధిపెంది మహానాణులు, రాజులు, జమీన్దారులుచే అభిమానింపబడినవారు మీకు కొత్త కాన్సుగారి, సాత కాన్సుగారి మంచివిగాను తీసియివ్వగలరు. తిరుగ మీ కాన్సును కావలసియెడల అమ్మియివ్వగలరు. ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన వైర్లు, ట్యూబులు యితరసామానులు యావత్తును మీకు చాకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అడ్డకేయ్య గలరు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారు ఇంజనీర్స్

24 జనరల్ పీటర్సన్ రోడ్డు మహాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు మోటారుబండ్ల యంత్రనిర్మాణమును, సదుపరిధానమును, బోధనాభ్యాసముల గలపరుదు. ప్రత్యేక గమనిక:- పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవసతి నొస, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతినెలప్రథమమున క్లాసు ప్రారంభ భయమును, తిరుగలై వైనాకరికి శిక్షాసూచియబడును. స్వల్ప సంఖ్యయే దీనికొరబడును. మేనేజరుగారికి వ్రాసికొనవలెను.

శ్రేష్ఠమయిన డోడువతులు

అంబులెట్టెలు	ధరశేరి	1-కి రూ 8, 8, 5, 3, 2
జబ్బాటి	"	4, 3, 2-8
చుక్కలు	"	2, 1-8, 1
కస్తూరి	"	3, 2, 1-8
సన్నెలు	"	1, అ. 12, 8

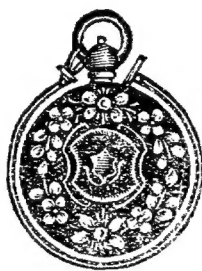
విలియం అండు కో, చామరాడపేట, పెంగుళూరు సిటీ

ఆనంద ఫాక్టరీవేనా

౧౪ వన్నెగల బంగారు నిబ్బకలము. ఎక్కువగా ఇ.కికట్టుటకు పెద్ద కొళాయియన్నది. బాలురకు, వ్యాపారస్థులకు అత్యంత ఉపయోగము. వెల రూ. ౧-౧౨-౦.

వలయువారు:- ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో, లోక్ సేక్యర్ మద్రాసు అని వ్రాయవలయును.

Grand Clearance Sale Rs. 2-0-0 సొగసైన జూబిలిఫాకెట్టు గడియారము. ముందువెల రూ 4-0-0 యిప్పుటివెల రూ 2-0-0 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ.

యాగడియారము మేము యిదివరకు రూ 4-0-0 వేలవేల గడియారములు విక్రయించితిమి. మాస్టారుక్కియక చేసి దానికల్ల సగంధరకు అమ్ముచున్నాము. యాగడియారము 2 మాద్యదే మైన సామానులలో చేసి సీతలో నుండి నేరుగా రప్పించియున్నాము. ఇదిమాపుకు సొగసుగా వుండును.

ఇతరకంఫెలో యంతరికత్తువ ధరికు దొరకు. యా లాభ కరమైన సమయము తప్పియెడల మరుసమయము దొరుకును. జనవరి 25 తేదీవరకు రూ 2-0-0 విక్రయించబడును. డైర్యలక్సీ అండు కంపెనీ. 3, ఇరుళిప్పకవిధి, మదరాసు.

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు. వలయువారి క్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 దివ్యేశ్వరీయము 2-0-0
- 2 కొక్కొండ మాహాత్మ్యము ౦-౧౨-౦
- 3 పింహాచల యాత్ర ౦-౪-౦
- 4 గోదావరి వర్ణనము ౦-౪-౦
- 5 వియోగి దీక్షితచరిత్రము ౦-౪-౦
- 6 సరకాసురవిజయ వ్యాయోగము ౦-౪-౦

కొక్కొండ కుమారనరసింహం, రాజమహేంద్రవరము (251)

ఆదిపచ్చికాన లేక జిన్ను తులం 18 రూ. 3-4-0

కస్తూరి తులం ౧ కి రూ 3౦-౦౦ అమ్మతాంజనం డిపో, 7, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

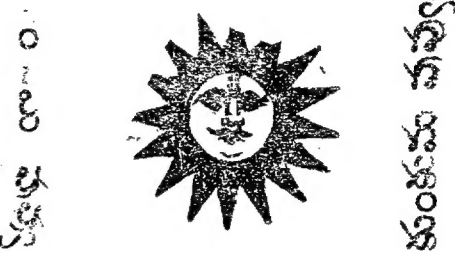
మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-8 వెల 0-12-0 ఇది మెదడుకు చలువ జేయును. కండ్లముంటును మాన్పును వెండ్రుకలు పెరుగును వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు చేరును. మనోహరముగా నుండును. సువాసన గలిగియుండును.

ఇది మనోహరముజేయు విద్యాభ్యాస, వీధిదర్శన, ఉద్యోగములు మొదలగు వారికి నుభవిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. అమ్మతాంజనం డిపో, 109, శ్రేణిరోడ్డు, బొంబాయి. 7, తంబుకెట్టివీధి మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలమును నూరి కుంకుమపువ్వు మాచెద్ద దొరకును. కొనుపారు మార్కెటూర్లను గమనింపుము. కరస్పాండెన్సు మొదలగువని ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:- ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21, హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

సర్వకోగ కుతారము. ఈ క్రింద కనబడబడిన చుండును కాలజేద భేదములేక ఆశాలవృక్షులకు శ్రీపురుష తిరువురును నేరించిన ఎత్తుకును నిరోగులుగ నుండగలరు. మరనముంజరి మాత్రము. 40 గల డబ్బీక్రయము రూ 1-0-0 రాజవైద్యనారాయణుడి కేళవడి (188) 20 చీబాబజార్ రోడ్డు మద్రాసు.

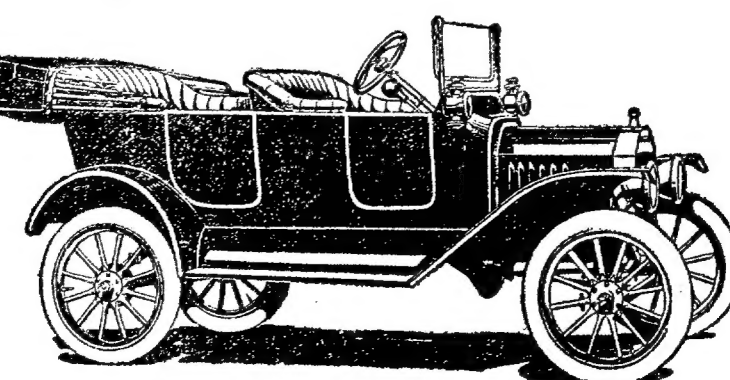
ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం! ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విశిష్ట విశేషములను అనేక కావ్యములలోనుండి గ్రహించి లోక ప్రేమనును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవశ్యముగా జరుగవలయును. ఈ పుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు. వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్, ఆకంకిగ్రామ జం. ప. ధాలయలు, 157 బ్రాడ్వే, 98 మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

ఫోర్టు టూరింగు మోటారు బండి

5 గురు కూర్చుండుటకు వీలైనది.

వైకెక్కు మడుసీసరు ముందుండు ఎలక్ట్రిక్కుడిపములు, బిగులు, స్పీడ్ మీటరు, వనిముట్లు సహా వెల రూ. 2600 లు.

ఈ బండిని ముఖ్యముగా కొనవలెను. ఏలన నిక ఇది అందరికిని గూడ నుపయోగించును. ప్రత్యేకముగా సామగ్రిలతో ప్రవీణులగు పరివాండలకు సీబండ్లు చేయించబడినవి. ఈ బండ్లు చాలశీతల చాలమృదుక గలవిగాను మీకి మర్యాదపువర్ణు చాలతక్కువ. ఈ బండ్లు అన్నిచేతులచేత ఈ బండ్లకు పునరాగింపి అత్యుత్తమ బలమైందిగాని చాల తేలికగాను విలువ మోయు. ప్రశంసలను పొడవగుచున్న మోటారు

బండ్లలో ఫోర్టుబండ్లు సకపాటుకన్న హెచ్చుగా నున్నవి. ఈ బండ్లకు మీరు కెట్టుబడి పెట్టినసొమ్ము తయ సద్వినియోగమే. ఈ బండ్లమీద ప్రశంసలను దన్ని తేలిములలోను ప్రయాణము చేయవచ్చును. కాన దీనిని ఇప్పుడే కొనుడు. ఈ సె 20 యన తేదీ నాటికి 80 బండ్లు ప్రియలో నచ్చును. పిమ్మట ఆకాశంకము కలుగకుండ ముందు గనే మాకు వ్రాయుడు.

మావిలాసము:- ఓక్స్ అండు కంపెనీ, మదరాసు.